Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2026)0146

Situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen 2024 och 2025

Europaparlamentets resolution av den 29 april 2026 om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen 2024 och 2025 (2025/2135(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget),

– med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),

– med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan),

– med beaktande av rättspraxis från Europeiska unionens domstol (EU-domstolen),

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1385 av den 14 maj 2024 om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer[1],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF[2] (direktivet om brottsoffers rättigheter) samt av kommissionens förslag av den 12 juli 2023 om ändring av direktivet om brottsoffers rättigheter (COM(2023)0424) och överenskommelsen om den provisoriska uppgörelsen från de interinstitutionella förhandlingarna,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv om

---

1 EUT L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.

2 EUT L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.

bekämpning av korruption, som ersätter rådets rambeslut 2003/568/RIF och konventionen om bekämpning av korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller tjänstemän i Europeiska unionens medlemsstater är inblandade och om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371,,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning)[3],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1069 av den 11 april 2024 om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt)[4] (direktivet mot munkavleprocesser),

– med beaktande av kommissionens rekommendation (EU) 2022/758 av den 27 april 2022 om skydd för journalister och människorättsförsvarare som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade rättsprocesser och rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt)[5],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2092 av den 16 december 2020 om en generell villkorlighetsordning för skydd av unionsbudgeten[6] (förordningen om villkorlighet),

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)[7],

– med beaktande av rådets rambeslut 2008/913/RIF av den 28 november 2008 om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen[8],

---

3 EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.

4 EUT L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj.

5 EUT L 138, 17.5.2022, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

6 EUT L 433I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

7 EUT L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.

8 EUT L 328, 6.12.2008, s. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj.

– med beaktande av kommissionens förslag av den 2 juli 2008 till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning (COM(2008)0426) (det övergripande antidiskrimineringsdirektivet), i den lydelse som kommissionen bekräftade på nytt i juli 2025 efter att tidigare ha tillkännagett att förslaget dras tillbaka, samt med beaktande av att ärendet är under behandling i rådet,

– med beaktande av rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung[9] (direktivet om likabehandling oavsett ras),

– med beaktande av EU:s jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer 2020–2025 (COM(2020)0698), jämställdhetsstrategin för 2020–2025 (COM(2020)0152), strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030 (COM(2021)0101), EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025 (COM(2020)0565), EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande 2020–2030 (COM(2020)0620) och kommissionens tillkännagivande om att uppdatera och stärka dem,

– med beaktande av den nya jämlikhetsstrategin för hbtqi-personer 2026–2030,

– med beaktande av EU:s strategi för att stärka tillämpningen av stadgan om de grundläggande rättigheterna (COM(2020)0711) och kommissionens årsrapporter, särskilt *Årsrapport 2024 om tillämpningen av EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna – Finansiering för att främja, skydda och upprätthålla de grundläggande rättigheterna* (COM(2024)0456),

– med beaktande av EU:s strategi för att bekämpa antisemitism och främja judiskt liv (2021–2030) (COM(2021)0615),

– med beaktande av EU:s nya strategi mot rasism 2026–2030,

– med beaktande av kommissionens meddelanden av den 24 juli 2024 *2024 års rapport om rättsstatsprincipen – Situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Europeiska unionen* (COM(2024)0800) och av den 8 juli 2025 *2025 års rapport om rättsstatsprincipen – Situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Europeiska unionen* (COM(2025)0900), samt de 27 landskapitel som bifogats dessa,

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 7 mars 2025 *En färdplan för kvinnors rättigheter* (COM(2025)0097), som

---

9 EUT L 180, 19.7.2000, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj.

innehåller en långsiktig vision för att uppnå jämställdhet,

– med beaktande av FN:s människorättsfördrag och instrument för skydd av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, särskilt den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, den internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, rekommendationerna och rapporterna från FN:s allmänna återkommande utvärdering samt rättspraxis från FN:s konventionsorgan och människorättsrådets särskilda förfaranden, inklusive mandatet för FN:s särskilda rapportör om religions- och trosfrihet (A/HRC/RES/49/5),

– med beaktande av ministerkommitténs rekommendation Rec(2006) av den 11 januari 2006 till medlemsstaterna avseende de europeiska fängelsereglerna,

– med beaktande av den 34:e allmänna rapporten från april 2025 från Europarådets Europeiska kommitté till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning,

– med beaktande av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som ratificerades av EU den 23 december 2010 och som alla medlemsstater är parter i, det fakultativa protokollet, som ratificerats av 22 medlemsstater, samt de allmänna kommentarerna om konventionen och iakttagelserna från FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning,

– med beaktande av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling och målen för hållbar utveckling,

– med beaktande av rekommendationer och rapporter från kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter, högkommissarien för nationella minoriteter, representanten för mediefrihet och andra organ inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE),

– med beaktande av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen),

– med beaktande av domarna och rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen), inklusive rättspraxis om frihetsberövande före rättegång, såsom Letellier mot Frankrike (1991), Ilijkov mot Bulgarien (2001) och Buzadji mot Moldavien (2016) och av ministerkommitténs årsrapporter om övervakning av genomförandet,

– med beaktande av FN:s konvention mot korruption,

– med beaktande av Europarådets rekommendationer, yttranden, rapporter och resolutioner, särskilt från Venedigkommissionen, Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans (ECRI), expertgruppen för bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (Grevio), gruppen av stater mot korruption (Greco), styrkommittén för antidiskriminering, mångfald och integration, den parlamentariska församlingen, Europeiska kommittén för sociala rättigheter och andra organ inom Europarådet,

– med beaktande av uttalandena, rekommendationerna, rapporterna och landsbesöken från Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter, inbegripet hans rapport av den 4 september 2025 *Externalised asylum and migration policies and human rights law*,

– med beaktande av Europarådets plattform för journalisters säkerhet,

– med beaktande av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (Istanbulkonventionen), som EU ratificerade den 28 juni 2023,

– med beaktande av Europarådets europeiska sociala stadga,

– med beaktande av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och dess handlingsplan,

– med beaktande av sitt beslut (EU) 2022/480 av den 10 mars 2022 om tillsättning av en undersökningskommitté för att utreda användningen av Pegasus och liknande spionprogram och fastställande av föremålet för undersökningen samt kommitténs ansvarsområden, sammansättning och mandatperiod[10], de resolutioner och rekommendationer som parlamentet antagit på grundval av kommitténs arbete om användningen av Pegasus och liknande spionprogram (PEGA), framför allt parlamentets rekommendation av den 15 juni 2023 till rådet och kommissionen efter undersökningen av påstådda överträdelser och missförhållanden vid tillämpningen av unionsrätten i fråga om användningen av Pegasus och liknande spionprogram[11],

– med beaktande av Europeiska datatillsynsmannens rapporter, yttranden och rekommendationer,

– med beaktande av rapporterna, undersökningarna och yttrandena från EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA), särskilt rapporterna om de grundläggande rättigheterna för 2024 och 2025,

– med beaktande av sina tidigare resolutioner om situationen för de

---

10 EUT L 98, 25.3.2022, s. 72, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/480/oj.

11 EUT C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.

grundläggande rättigheterna i EU,

– med beaktande av sina resolutioner om kommissionens rapporter om rättsstatsprincipen,

– med beaktande av sina resolutioner om specifika medlemsstater,

– med beaktande av sin resolution av den 8 februari 2024 om genomförandet av EU:s jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer 2020–2025[12],

– med beaktande av sin resolution av den 13 december 2022 om lika rättigheter för personer med funktionsnedsättning[13],

– med beaktande av sin resolution av den 10 november 2022 om rättvisa oavsett ras, icke-diskriminering och antirasism i EU[14],

– med beaktande av sin resolution av den 8 mars 2022 om det krympande utrymmet för det civila samhället i Europa[15],

– med beaktande av sin resolution av den 14 december 2021 med rekommendationer till kommissionen om bekämpning av könsrelaterat våld: nätvåld[16],

– med beaktande av sin resolution av den 16 september 2021 med rekommendationer till kommissionen om identifiering av könsrelaterat våld som ett nytt brottsområde som förtecknas i artikel 83.1 i EUF-fördraget[17], och sin resolution av den 18 januari 2024 om utökande av förteckningen över EU-brott till hatpropaganda och hatbrott[18],

– med beaktande av sin resolution av den 7 oktober 2020 om inrättande av en EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter[19],

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor (A10-0042/2026), och av följande skäl:

---

12 EUT C, C/2024/6340, 7.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6340/oj.
13 EUT C 177, 17.5.2023, s. 13.
14 EUT C 161, 5.5.2023, s. 10.
15 EUT C 347, 9.9.2022, s. 2.
16 EUT C 251, 30.6.2022, s. 2.
17 EUT C 117, 11.3.2022, s. 88.
18 EUT C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
19 EUT C 395, 29.9.2021, s. 2.

A. I flera medlemsstater är demokratin på tillbakagång, och även i andra medlemsstater finns det utmaningar som påverkar de demokratiska normerna. Urholkningen av rättsstatsprincipen, rättsväsendets bristande oberoende, bristen på insatser för att bekämpa korruption och skydda grundläggande rättigheter, försvagningen av demokratiska kontroller och motvikter samt instrumentaliseringen av konstitutionella normer är några oroande tecken på denna utveckling.

B. Unionen bygger på de gemensamma värdena i artikel 2 i EU-fördraget, dvs. respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter. Dessa värden ingår i stadgan och i internationella människorättsfördrag. Stadgan är en del av EU:s primärrätt. Respekten för dessa värden är en fortgående skyldighet för alla medlemsstater efter EU-anslutningen och en förutsättning för att alla rättigheter och fördelar som följer av EU-medlemskapet ska kunna åtnjutas.

C. Demokrati, rättsstaten och grundläggande rättigheter är ömsesidigt förstärkande värden. Om de undergrävs uppstår ett systemhot mot fri- och rättigheterna för alla som bor i EU. Unionens befintliga verktygslåda för rättsstatsprincipen utgör en viktig uppsättning instrument för att upprätthålla unionens värden i artikel 2 i EU-fördraget. Ett fullständigt och konsekvent genomförande av dessa värden, åtföljt av regelbundna övervaknings- och uppföljningsåtgärder, är fortfarande nödvändigt för att på ett effektivt sätt hantera och förebygga systemutmaningar för rättsstatsprincipen i hela EU.

D. Ett effektivt genomförande av domar från EU-domstolen och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna är ett viktigt led i skyddet av de grundläggande rättigheterna och upprätthållandet av rättsstatsprincipen inom unionen. Återkommande förseningar eller underlåtenhet att genomföra sådana domar riskerar att undergräva förtroendet för det europeiska systemet för mänskliga rättigheter. Domen i det pågående målet C-769/22, kommissionen mot Ungern, skulle kunna fastställa artikel 2 i EU-fördraget som en självständig rättslig grund och därigenom stärka överträdelseförfarandena i detta avseende.

E. De begränsade framstegen i det pågående förfarandet enligt artikel 7.1 i EU-fördraget mot Ungern understryker behovet av att påskynda och stärka de befintliga processerna. Det är nödvändigt att uppnå konkreta och snabba resultat för att säkerställa skyddet av de grundläggande rättigheterna och trovärdigheten i unionens åtagande när det gäller värdena i artikel 2 i EU-fördraget.

F. Det finns fortfarande ett allvarligt problem med korruption, som försvagar den demokratiska ansvarsskyldigheten, utgör ett allvarligt

hot mot god samhällsstyrning och urholkar medborgarnas förtroende för institutionerna och undergräver EU:s värden enligt artikel 2 i EU-fördraget, vilket konsekvent har lyfts fram i kommissionens årliga rapporter om rättsstatsprincipen.

G. Korruptionen är ofta kopplad till urholkningen av de demokratiska institutionerna, och den utnyttjas av den organiserade brottsligheten för att infiltrera politiken och ekonomin, snedvrida demokratiska processer och tvätta svarta pengar. Att återupprätta förtroendet på alla samhällsplan, även förtroendet för rättsväsendet och de brottsbekämpande myndigheterna, kräver fortlöpande korruptionsbekämpande insatser, etiskt politiskt ledarskap, en robust oberoende tillsyn och ett starkt engagemang för transparens, ansvarsskyldighet och skydd av grundläggande demokratiska värden.

H. Organiserad brottslighet utgör ett allvarligt hot mot de grundläggande rättigheterna och rättsstatens funktion i flera medlemsstater. Vissa medlemsstaters erfarenheter har visat på effektiviteten hos särskilda förebyggande mekanismer som syftar till att förhindra att organiserad brottslighet infiltrerar offentlig upphandling och förvaltning av EU-medel genom att kräva att antimaffiakontroller genomförs innan tillgång ges till offentliga bidrag och koncessioner. Införandet av sådana förebyggande mekanismer på EU-nivå skulle bidra till att skydda unionsmedlens integritet, upprätthålla de grundläggande rättigheterna för samhällen som påverkas av organiserad brottslighet och stärka medborgarnas förtroende för de offentliga institutionerna.

I. I sin årsrapport underströk Greco att det finns farhågor i flera medlemsstater, särskilt när det gäller bristen på insyn i lagstiftningsprocessen, en robust ram för att förebygga intressekonflikter, en uppförandekod för statsråd och offentliga tjänstemän, tillgång till information om lagstiftningsreformer samt förstärkningen av ramarna för korruptionsbekämpning och integritet inom brottsbekämpande organ. I sin undersökning av personer med verkställande funktion på högsta nivå och brottsbekämpande organ betonade Greco att avsaknaden av integritetskontroller för personer på ledande positioner inom statsförvaltningen, och frågor som rör rekrytering av och karriärutveckling för brottsbekämpande personal, särskilt för höga chefsposter, fortfarande är problematisk.

J. I EU finns inget tillräckligt skydd för visselblåsare. Vissa medlemsstater har ännu inte fullständigt eller korrekt införlivat

visselblåsardirektivet[2021]. Under 2024 och 2025 ålade EU-domstolen påföljder mot sex medlemsstater[22] för underlåtenhet att införliva visselblåsardirektivet. Visselblåsare spelar en central roll för att upptäcka och rapportera missförhållanden och för att stärka den demokratiska ansvarsskyldigheten och transparensen, och skyddet av visselblåsare bör garanteras och främjas.

K. I rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna betonas att frihetsberövande före rättegång måste förbli en exceptionell åtgärd som endast tillämpas när det är absolut nödvändigt och motiverat av relevanta och tillräckliga skäl. Missbruk av frihetsberövande före rättegång undergräver rätten till frihet, oskuldspresumtionen samt den allmänna rättvisan i rättssystemen.

L. Mediefriheten i hela EU är fortfarande hotad i flera medlemsstater, vilket framgår av kommissionens senaste rapport om rättsstatsprincipen, som innehåller rekommendationer till flera medlemsstater om att tackla problem som rör mediernas oberoende samt politiska påtryckningar och fortsatta angrepp mot pressfriheten, inklusive strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt (munkavleprocesser).

M. Övervakningsverktyget för mediepluralism visar på en försämring av journalisters arbetsförhållanden, med bland annat våld, trakasserier och hotelser, ett alltmer koncentrerat medieägande samt effekter av digitala plattformar och budgetbegränsningar. Ytterligare skyddsåtgärder krävs fortfarande, däribland oberoende tillsynsmyndigheter, insyn i medieägandet, skydd mot politisk inblandning och ökad tillgång till information och säkerhet för journalister.

N. Europarådets årliga utvärdering av pressfriheten i Europa 2025 visar att övertagandet av kontrollen över medierna, public service-mediernas bristande oberoende samt AI-genererade desinformationskampanjer utgör allt större hot i hela EU och en direkt risk för demokratin[23]. Att bevara pressfriheten och säkerställa

---

20 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (EUT L 305, 26.11.2019, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

21 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52024DC0269.

22 Tjeckien, Tyskland, Estland, Luxemburg, Ungern och Polen; EU-domstolens domar i mål C-147/23, kommissionen mot Polen; C-149/23, kommissionen mot Tyskland; C-150/23, kommissionen mot Luxemburg; C-152/23, kommissionen mot Tjeckien; C-154/23, kommissionen mot Estland; C-155/23, kommissionen mot Polen.

23 https://edoc.coe.int/en/media/12123-europe-press-freedom-report-2024-confronting-political-pressure-disinformation-and-the-erosion-of-media-independence.html#.

allmänhetens tillgång till oberoende journalistik av hög kvalitet är en av grundpelarna i ett demokratiskt samhälle. Munkavleprocesser utgör alltjämt ett hot mot mediefriheten. De skyddsåtgärder som föreskrivs i direktivet mot munkavleprocesser bör utvidgas till att omfatta nationella och straffrättsliga mål. Den europeiska mediefrihetsförordningen trädde i kraft fullt ut den 8 augusti 2025. Journalister och mediearbetare har i flera medlemsstater utsatts för politiska smutskastningskampanjer, offentlig svartmålning samt organiserade försök att misskreditera deras arbete – angrepp som i många fall åtföljs av otillbörliga rättsliga åtgärder och hot, påtryckningar, trakasserier och våld, vilket skapar ett klimat präglat av rädsla och självcensur, som undergräver allmänhetens rätt till information.

O. Vissa journalister och mediearbetare i flera länder lider av otrygga förhållanden, brist på resurser och en osäker miljö, inklusive ökande trakasserier och rättsliga utmaningar, och måste därtill hantera ytterligare utmaningar, däribland hotelser, rättsliga hot, politisk inblandning, begränsad tillgång till tillförlitlig finansiering samt minskad mediepluralism. Många utsätts för hot, angrepp och trakasserier under sina undersökningar, och vissa tvingas leva under polisskydd på grund av pågående dödshot. Enligt övervakningsverktyget för mediepluralism (MPM 2024) har otryggheten inom journalistiskt arbete inverkat direkt på oberoendet hos och kvaliteten på rapporteringen i hela Europa. Journalister och mediearbetare måste åtnjuta de rättigheter och ta på sig de skyldigheter som följer av deras roll.

P. Desinformation ingår ofta i ett bredare spektrum av hybridhot som syftar till att undergräva eller skada demokratiskt inrättade regeringar, länder eller allianser. Spridningen av felaktig information och desinformation, bland annat statligt sponsrade och samordnade onlinekampanjer, bidrar till polarisering, urholkar förtroendet för demokratiska institutioner, hotar integriteten i valprocesserna och den offentliga debatten, utgör ett hot mot viktiga valprinciper såsom väljarnas frihet att bilda sig en åsikt, transparens, lika möjligheter och rättvisa, och förstärks av framväxten av sociala medier och digitala plattformar, som påskyndar spridningen av falskt och manipulativt innehåll.

Q. Algoritmisk manipulation formar i allt högre grad den allmänna opinionen genom att förstärka falska eller extremistiska narrativ. Förändringar i politiken för innehållsmoderering och verkställighetspraxis på vissa större plattformar har fördjupat denna trend och väckt oro över den ökade spridningen av skadligt innehåll och manipulering online. Kommissionen har inlett utredningar av

flera plattformar inom ramen för förordningen om digitala tjänster[24] för underlåtenhet att motarbeta desinformation och skydda användarna.

R. Sårbara grupper är särskilt utsatta på nätet eftersom de ställs inför riktad manipulation och skadliga narrativ och besitter begränsad mediekompetens. Ungdomar är fortfarande särskilt utsatta för algoritmisk snedvridning och propaganda, utan lämpliga verktyg för digital kompetens. Digitala plattformar kan också spela en positiv roll när det gäller tillgång till kunskap samt medborgardeltagande, samhällsbyggande, innovation och främjande av grundläggande rättigheter. Snedvridningen hos algoritmer samt de sociala medieplattformarnas affärsmodell, som bygger på individuellt riktad reklam, bidrar till att sprida och förstärka hatpropaganda och uppvigla till diskriminering, inklusive rasism, kvinnohat och våld.

S. Kommande EU-initiativ för att bekämpa desinformation och även det europeiska demokratiförsvaret måste till fullo överensstämma med internationella människorättsnormer.

T. Ny teknik, bland annat AI-system, erbjuder stora möjligheter till innovation, ekonomisk tillväxt och förbättrade offentliga tjänster men kan också riskera att förvärra diskriminering, förstärka befintliga ojämlikheter och skapa nya former av snedvridning. Tekniken kan ge upphov till oro med avseende på integriteten och de grundläggande rättigheterna och bör omfattas av strikta skyddsåtgärder och tydliga rättsliga ramar.

U. Barn i hela EU står inför en kris med ökande psykisk ohälsa som drivs av det okontrollerade inflytandet av algoritmisk teknik, såsom beroendeframkallande och manipulativ design, ”mörka mönster” som driver barn till förlängd skärmtid och främjar skadligt innehåll. Detta får negativa effekter för barns sunda utveckling, psykiska välbefinnande och säkerhet. EU:s nuvarande rättsliga ramar för onlinemiljön omfattar inte i tillräcklig mån skydd av barns psykiska hälsa på nätet.

V. Användningen av spionprogram, ansiktsigenkänning och övervakningsteknik kräver strikta skyddsåtgärder, transparens och demokratisk tillsyn för att förhindra missbruk, skydda de grundläggande rättigheterna och säkerställa full respekt för integriteten. Ny teknik används för att skapa prognoser, profiler och riskbedömningar som påverkar människors liv och som kan återge sociala fördomar. Användningen av teknik för ansiktsigenkänning

---

[24] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) (EUT L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

kan ha en hämmande effekt på rätten till fredliga sammankomster och kan även ha diskriminerande effekter. Biometrisk massövervakningsteknik riskerar att undergräva de grundläggande rättigheterna. Sådana metoder utgör allvarliga kränkningar av rätten till integritet och av yttrandefriheten. Ny teknik bör regleras bättre för att skydda de grundläggande rättigheterna.

W. Övervakning av journalister äventyrar inte bara deras säkerhet, utan ödelägger också källskyddet, vilket i realiteten hindrar journalisterna från att utföra sitt arbete. När det finns allt fler bevis och en varning från företag om övervakningsinsatser bör de nationella myndigheterna tillhandahålla information om omfattningen, godkännandet och ansvarsskyldigheten avseende dessa insatser och säkerställa att de utsatta får klara besked eller erbjuds effektiva möjligheter till upprättelse.

X. I flera medlemsstater[25] har spionprogramsteknik använts i stor utsträckning, bland annat av regeringar. Användningen av spionprogram utgör en kränkande och odemokratisk praxis som undergräver rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna i vårt samhälle och som inte erbjuder några effektiva möjligheter till upprättelse. Tekniska framsteg gör att infektioner av spionprogram blir mer svårupptäckta och får mycket större spridning.

Y. Europaparlamentets undersökningskommitté för att utreda användningen av Pegasus och liknande spionprogram (PEGA) fann att spionprogram som Pegasus, Predator och Graphite olagligt hade använts i flera medlemsstater mot journalister, civilsamhällesaktörer, advokater, oppositionsledare och tjänstemän. Kommittén pekade på allvarliga kränkningar av integriteten, dataskyddet och yttrandefriheten, och varnade för att sådana metoder utgör ett systemhot mot demokratin, rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna i unionen. Ett fullständigt genomförande av PEGA:s rekommendationer är avgörande för att förhindra ytterligare oegentligheter.

Z. Nya journalistiska undersökningar visar att vissa EU-medel kan ha tilldelats företag som utvecklar eller marknadsför inkräktande övervakningsteknik, bland annat spionprogram[26]. Det är viktigt att säkerställa att inga EU-medel bidrar till utveckling, export eller utbyggnad av spionprogram eller andra övervakningsverktyg som kan användas för att kränka de grundläggande rättigheterna och rättsstatsprincipen.

AA. Enligt Venedigkommissionen skulle spionprogramsteknik kunna omvandlas till ett övervakningsvapen som skulle kunna användas för att inskränka de grundläggande rättigheterna, censurera och

---

25 Till exempel Grekland, Cypern, Italien, Ungern, Polen och Spanien.

26 https://media.business-humanrights.org/media/documents/MEP_letter.pdf.

kriminalisera kritik och avvikande åsikter och trakassera, eller till och med förtrycka, journalister, människorättsaktivister, politiska motståndare och civilsamhällesorganisationer, vilket de många anklagelserna och avslöjandena visar.

AB. Inom hela EU fortsätter det att rapporteras om många fall av oproportionerlig användning av våld mot människor som protesterar, bland annat våld och användning av icke-dödliga vapen för att kontrollera eller skingra folkmassor[27].

AC. Det finns belägg för att vissa EU-medel, även vissa EU-fonder för inrikes frågor, har använts på ett sätt som leder till kränkningar av de grundläggande rättigheterna, däribland diskriminering. EU-medel bör användas på ett sätt som främjar och respekterar de grundläggande rättigheterna och som inte leder till några sådana kränkningar. Efterlevnad av unionens värden enligt artikel 2 i EU-fördraget – bland annat respekt för rättsstatsprincipen, demokratin och de grundläggande rättigheterna – är en grundförutsättning för tillgång till och genomförande av EU-medel, vilket återspeglas i villkorlighetsförordningen. Medlemsstaterna och kommissionen måste säkerställa respekt för de grundläggande rättigheterna och efterlevnad av stadgan vid tillgång till och genomförande av EU-medel. Ökad transparens och ansvarsskyldighet samt effektiv tillsyn vid fördelningen och användningen av EU-medel och bedömningen av de relevanta programmen är avgörande för att säkerställa att de övergripande nödvändiga villkoren är uppfyllda.

AD. Överträdelser av de grundläggande rättigheterna vid gränserna, till exempel misshandel och avvisningar samt verbalt och fysiskt våld, har rapporterats i stor utsträckning. Sådana metoder har förekommit i flera medlemsstater på senare år. Det rör sig bland annat om fall där migranter misshandlats av gränsvakter eller andra tjänstemän. Dessa metoder kränker de grundläggande rättigheterna, EU-lagstiftningen och internationell människorätts- och flyktinglagstiftning, inklusive principen om ”non-refoulement” och förbudet mot kollektiva utvisningar. Medlemsstaterna och EU har ansvaret för att genomföra grundliga och effektiva utredningar av kränkningar av de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna vid gränserna. Kränkningar av de grundläggande rättigheterna rapporteras ofta inte.

AE. Enligt rapporten *Externalised asylum and migration policies and human rights law*, som utarbetats av Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter, kan externaliseringspolitik lägga ansvar på medlemsstaterna, särskilt när det gäller principen om ”non-

---

27 https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/07/europe-sweeping-pattern-of-systematic-attacks-and-restrictions-undermine-peaceful-protest/?utm.

refoulement”, rätten till liv, rätten till frihet från tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling, förbudet mot kollektiv utvisning och godtyckliga frihetsberövanden samt rätten till tillgång till effektiva rättsmedel, vilket garanteras i EU:s och FN:s fördrag, stadgan och konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. I rapporten framhålls att extern handläggning av asylansökningar, externa återvändandeförfaranden och utkontraktering av gränskontroller, varav några bevisligen tidigare har gjort sig skyldiga till allvarliga kränkningar av migranter, är några av de viktigaste områden där riskerna är särskilt överhängande.

AF. Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter rekommenderar att man genomför omfattande riskbedömningar med avseende på de mänskliga rättigheterna innan man inleder ett externt samarbete, och att man ser över den pågående verksamhetens människorättspåverkan, definierar tydliga och icke-förhandlingsbara principer som utesluter allt samarbete som kan riskera att människor utsätts för kränkningar av de grundläggande rättigheterna, säkerställer lämpliga förutsättningar och garantier för de mänskliga rättigheterna samt stärker transparensen, övervakningen och ansvarsskyldigheten. Ansvarsfördelningen mellan medlemsstaterna och EU:s organ eller byråer bör aldrig leda till luckor i ansvarsskyldigheten[28].

AG. Enligt FN:s kommitté för barnets rättigheter utgör förvar av barn endast på grund av deras eller deras föräldrars migrationsstatus en överträdelse av barnets rättigheter och av principen om att sätta barnets bästa i främsta rummet. I resolutionen från Europarådets parlamentariska församling med titeln *Artificial Intelligence and Migration* betonas att asylsökande bör ha rätt att bestrida AI-genererade bevis, såsom felaktiga intervjusammanfattningar eller partiska analyser, att rättshjälpen bör utökas för att stödja sådana bestridanden, att det måste vara möjligt att få gottgörelse när en skada beror på algoritmiska fel, och att teknisk innovation inte får ske på bekostnad av grundläggande rättigheter[29].

AH. Vissa medlemsstaters svar på irreguljär migration riskerar att undergräva de grundläggande rättigheterna och kan underblåsa rasbaserade narrativ. EU och medlemsstaterna bör säkerställa skyddet av flyktingars och migranters liv och vidta trovärdiga åtgärder för att utkräva ansvar för kränkningar.

AI. Försöken att tillfälligt upphäva registreringen av asylansökningar är mycket oroväckande. De berörda personernas mänskliga rättigheter måste respekteras och deras skyddsbehov måste bedömas, och de

---

28 https://rm.coe.int/report-on-externalisation-of-migration-by-michael-o-flaherty-council-o/488028300a.

29 https://pace.coe.int/en/files/35698/html?utm.

som uppfyller kraven för internationellt skydd måste få tillgång till meningsfulla skyddsåtgärder. I den nya rättsliga ramen inom EU:s migrations- och asylpakt fastställs reviderade regler för asylförfaranden, gränsförvaltning och solidaritet. En effektiv tillämpning av ramen kräver full respekt för de grundläggande rättigheterna och efterlevnad av EU:s skyldigheter och internationella skyldigheter. Flera medlemsstater upplever alltjämt ett betydande operativt tryck vid sina yttre gränser. Dessa utmaningar kräver samordnade europeiska insatser med bland annat effektiva och ändamålsenliga förfaranden, i full överensstämmelse med gällande rättsliga ramar på EU-nivå och internationell nivå. Behovet av att förhindra att smugglare missbrukar det europeiska asylsystemet och av att bekämpa alla former av gränsöverskridande organiserad brottslighet är avgörande för att hantera migrationen effektivt.

AJ. Kvinnor och flickor utsätts för växande och påträngande nätvåld, hatpropaganda och hatbrott, vilket får särskilda och extrema konsekvenser för deras vardag och deras deltagande i det offentliga livet och därmed också för en likvärdig representation. EU:s färdplan för kvinnors rättigheter och förklaringen om principer för ett jämställt samhälle välkomnas även om dessa dokument inte har några verkställighetsbefogenheter. Det krävs brådskande insatser för att försvara och främja jämställdhet och därmed även en jämlikhetsunion.

AK. Det växande globala inflytandet har gett upphov till nätgemenskaper och manliga influerare som främjar det falska narrativet att feminism och jämställdhet skadar männen, samt sprider kvinnofientligt innehåll, normaliserar våld mot kvinnor och flickor och i allt högre grad sluter upp bakom extremistiska och radikala rörelser.

AL. Motståndet mot jämställdhet har ökat under de senaste åren. Nivån av könsrelaterat våld, särskilt mot kvinnor och flickor samt hbtqi+-personer, inbegripet sexuellt våld och våldtäkt, är fortfarande hög i hela unionen, särskilt för dem som utsätts för flera och samverkande former av diskriminering. Könsrelaterat nätvåld innebär att könsrelaterat våld utanför nätet fortsätter in i onlinemiljön. Könsrelaterat nätvåld leder ofta till självcensur och kan få allvarliga konsekvenser för offrens privatliv och yrkesliv. Insatserna från det straffrättsliga systemet är fortfarande otillräckliga för att hantera detta fenomen. Att utbilda poliser i de mjuka färdigheter som behövs för att noggrant lyssna på, förstå och respektera alla offer för könsrelaterat våld är avgörande för att motverka underrapportering och upprepad viktimisering. Tillgängliga mekanismer för anmälan och effektiva rättsmedel är oumbärliga för att skapa en tryggare miljö för alla som utsatts för könsrelaterat våld.

AM. Det är en form av könsrelaterat våld att neka kvinnor säkra och lagliga aborter eftersom det utsätter dem för allvarliga risker och

även förvägrar dem självständighet och reproduktiv valfrihet. Sexuell och reproduktiv hälsovård är grundläggande vård. Över 20 miljoner kvinnor i EU saknar fortfarande tillgång till säker och laglig abort och övrig sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), vilket utsätter kvinnor och flickor för risker för fysisk skada och onödig ekonomisk och psykisk stress. Nekandet av sådana grundläggande hälso- och sjukvårdstjänster som tjänster för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i vissa medlemsstater omfattar även kvinnor och flickor som utsatts för sexuellt våld, vilket hindrar dem från att återhämta sig efter brottet i fråga. Det europeiska medborgarinitiativet ”My Voice, My Choice” uppmanar EU att säkerställa tillgång till säker och laglig abort för alla, med samtidig respekt för den fördragsenliga behörighetsfördelningen. Parlamentet framhåller att Europadomstolen har slagit fast att restriktiva abortlagar och ett bristfälligt praktiskt genomförande kränker kvinnors rätt till kroppsligt självbestämmande och kroppslig integritet.

AN. Det är förbjudet att diskriminera på grund av kön och av andra skäl enligt artikel 21 i stadgan.

AO. Som parter i konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor är medlemsstaterna bundna av åtagandena i denna, bland annat artikel 12 om att avskaffa diskriminering av kvinnor när det gäller hälsovård för att säkerställa att kvinnor och män har lika tillgång till hälso- och sjukvård, även sådan som avser familjeplanering.

AP. Nekad tillgång till säker och laglig abort i lag och praxis diskriminerar kvinnor på grund av kön genom att förbjuda en typ av hälso- och sjukvård som endast kvinnor behöver. Det finns inga liknande begränsningar för hälso- och sjukvårdstjänster som bara män behöver[30].

AQ. Den totala årliga genusfientliga finansieringen i Europa ökade från 220 miljoner US-dollar 2019 till 271 miljoner US-dollar 2023, vilket innebär en ökning med 23 %. En betydande andel av den finansiering som driver på framväxten av genusfientliga rörelser runt om i EU kommer från utländska aktörer.

AR. Medierapporter visar att EU-medel tidigare har tilldelats organisationer som vilseleder kvinnor i fråga om deras sexuella och reproduktiva hälsa. All EU-finansiering måste överensstämma med unionens gemensamma värden i enlighet med artikel 2 i EU-fördraget samt stadgan, så att man säkerställer att det ekonomiska stödet stärker EU:s demokratiska värden.

---

30 FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor, *Inquiry concerning Poland conducted under article 8 of the Optional Protocol to the Convention: report of the Committee*.

AS. Vi upplever en exempellös och intensifierad attack mot det medborgerliga utrymmet i hela EU – bland annat genom rättsliga och ekonomiska restriktioner, upphävd finansiering, smutskastningskampanjer, hotelser och kriminalisering – och mot rätten till fredliga sammankomster. Rätten att delta i fredliga sammankomster är avgörande i ett demokratiskt samhälle.

AT. FN:s råd för mänskliga rättigheter har betonat att den globala trenden med tillbakagång i demokratin och rättsstatsprincipen samt säkerhetisering av dagordningar har förvärrat och fördjupat begränsningarna av rätten till fredliga sammankomster[31]. Attackerna mot civilsamhällesorganisationer och människorättsförsvarare – bland andra sådana som arbetar med att skydda och främja mänskliga och miljömässiga rättigheter, inklusive jämställdhet, migration, demokrati och opinionsbildning – har ökat och är fortfarande ett allvarligt problem. Civilsamhällesorganisationer och människorättsförsvarare som arbetar med att skydda och främja grundläggande rättigheter spelar en viktig roll för att skydda unionens värden. Deras förmåga att verka fritt och oberoende bör säkerställas och stödjas i alla medlemsstater.

AU. Personer i utsatta situationer – såsom barn, kvinnor, rasifierade och etniska grupper, hbtqi+-personer, migranter och asylsökande, personer med funktionsnedsättning och äldre – är återkommande måltavlor för hatpropaganda och nedsättande narrativ. I flera medlemsstater sprids anti-hbtqi+-narrativ av politiker och mediekanaler, och anti-hbti-lagstiftning har föreslagits och i vissa fall till och med antagits. Sådana situationer är oförenliga med internationella människorättsstandarder och undergräver dessa gruppers rätt att bli behandlade som jämlika medborgare.

AV. Tillgång till finansiering är avgörande för att det civila samhället ska kunna blomstra och spela sin övervakande roll. Ett levande civilt samhälle och ett aktivt medborgerligt utrymme är grundläggande pelare i demokratin. Civilsamhällesorganisationer spelar också en avgörande roll, särskilt för marginaliserade befolkningsgrupper, bland annat när det gäller att tillhandahålla sociala tjänster. Kommissionen har i sina politiska riktlinjer åtagit sig att intensifiera samarbetet med civilsamhällesorganisationer som har sakkunskap och en viktig roll att spela när det gäller att försvara specifika samhällsfrågor och upprätthålla de grundläggande rättigheterna.

AW. Civilsamhällesorganisationer är nära partner till medlemsstaterna i deras insatser för att skydda och främja grundläggande rättigheter. Humanitärt bistånd fortsätter att kriminaliseras godtyckligt. Restriktioner och hinder som påverkar (medlemsstaternas) sök- och räddningsverksamhet bidrar till fortsatta förluster av människoliv. Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter har uppmanat

---

31 https://digitallibrary.un.org/record/4086729?ln=en&v=pdf.

EU:s medlemsstater att upphöra med sitt förtryck av människorättsförsvarare som hjälper flyktingar, asylsökande och migranter och att avstå från att använda nedsättande, uppviglande eller stigmatiserande retorik om dem och deras roll[32].

AX. EU:s kommande strategi för det civila samhället bör syfta till att säkerställa att EU:s politik utformas och genomförs i linje med de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget samt i stadgan. Strategin bör omfatta ambitiösa initiativ och riktmärken för att mäta framsteg. Kommissionen har tillkännagett sin avsikt att skapa en plattform för det civila samhället som kan centralisera och harmonisera det civila samhällets nuvarande engagemang i EU:s beslutsfattande. Plattformen bör utformas och genomföras gemensamt med det organiserade civila samhället.

AY. Lämplig, förutsägbar och hållbar EU-finansiering till det civila samhället bör fortsatt säkerställas i nästa fleråriga budgetram, med vederbörlig hänsyn till finansiell transparens, sund förvaltning och tydliga avtalsförpliktelser, såsom bör vara fallet för alla medel och program. Finansieringen till människorättsorganisationer är fortfarande begränsad, fragmenterad och inkonsekvent. Nedskärningar i denna finansiering, inklusive frysningen av medel från Förenta staternas byrå för internationell utveckling (USAID), har en betydande inverkan på det civila samhället i hela EU, eftersom de allvarligt försvagar civilsamhällets förmåga att försvara offer för diskriminering, främja jämlikhet, säkerställa ansvarsskyldighet och skydda rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna.

AZ. I vissa fall har EU-medel stöttat initiativ som bidrar till segregation eller diskriminering, vilket undergräver jämlikhetsmålen. FN:s råd för mänskliga rättigheter har uppmanat till att säkerställa att finansieringen för civilsamhällesaktörer uppfyller medlemsstaternas internationella skyldigheter och åtaganden när det gäller mänskliga rättigheter och inte missbrukas för att hindra civilsamhällesaktörer från att arbeta eller äventyrar deras säkerhet[33].

BA. De alltmer intensiva försöken i EU att begränsa eller dra tillbaka kvinnors och hbtqi+-personers grundläggande rättigheter är mycket oroande. Dessa försök är främst inriktade på reproduktiv hälsovård och reproduktiva rättigheter, könsidentitet och rättsligt erkännande av kön eller tillgång till omfattande sexualundervisning. Angrepp på dessa områden är inte bara skadliga för de mest utsatta samhällsmedlemmarna utan är också oförenliga med EU:s värden och den internationella ramen för mänskliga rättigheter och utgör därför brott mot EU-rätten.

---

32 https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c.

33 https://digitallibrary.un.org/record/4086729?ln=en&v=pdf.

BB. För närvarande finns det luckor i EU:s lagstiftning mot diskriminering, och vissa diskrimineringsgrunder omfattas endast i fråga om anställning och yrke. Detta har lett till ett lapptäcke av skydd och medfört att det har skapats en konstlad ”hierarki av diskrimineringsgrunder”. Fördragen och stadgan ger EU mandat och ansvar att bekämpa diskriminering i samband med alla skyddade grunder.

BC. Alla medlemsstater är skyldiga att agera med hänsyn till barnets bästa, bland annat genom att skydda varje barns grundläggande rätt till familjeliv och förbjuda diskriminering av barn på grund av föräldrarnas civilstånd eller sexuella läggning eller det sätt på vilket barnet har avlats. Omkring 2 miljoner barn kan fortfarande hamna i en situation där deras föräldrar inte erkänns som sådana i en annan medlemsstat. Kommissionen lade 2022 fram ett förslag till rådets förordning om behörighet, tillämplig lag, erkännande av domar samt godkännande av officiella handlingar i samband med föräldraskap och om införande av ett europeiskt intyg om föräldraskap (COM(2022)0695) (förordningen om föräldraskap), som fortfarande väntar på ett slutgiltigt beslut i rådet.

BD. Det har uttryckts oro över att diskriminering och rasism fortfarande är utbrett i hela EU, bland annat i lagar och politik samt i offentliga institutioner såsom brottsbekämpande myndigheter och rättsväsendet. Diskriminerande brottsbekämpande metoder är alltjämt ett allvarligt problem. Rasifierade grupper är oproportionerligt utsatta för kroppsvisitationer, överdriven våldsanvändning och trakasserier. Mekanismerna för tillsyn och ansvarsskyldighet är fortfarande svaga och hindras av en brist på oberoende utredningar. Samtidigt måste våld mot offentliga tjänstemän bekämpas på ett effektivt sätt.

BE. Strukturell rasism erkänns formellt på EU-nivå men fortsätter ändå att komma till uttryck inom viktiga delar av livet i medlemsstaterna. Segregering, även inom utbildning, och upprepade fall av hatpropaganda och hatbrott påverkar i oproportionerlig grad rasifierade grupper och andra marginaliserade grupper, såsom hbtqi+-personer. Det är fråga om strukturella hinder och kränkningar av de grundläggande rättigheterna som hindrar lika tillgång till rättigheter, möjligheter och rättvisa i hela unionen. Detta inverkar negativt på allmänhetens förtroende för institutionerna och den sociala sammanhållningen.

BF. Förintelsen och historiska orättvisor, inklusive kolonialismen och slaveriet, fortsätter att forma strukturell rasism i Europa i dag. Erkännande, hågkomst och utbildning om dessa fenomen är avgörande för att bekämpa rasism och främja jämlikhet och grundläggande rättigheter.

BG. Det är fortfarande ovanligt att intersektionell diskriminering

hanteras från politisk sida och i praktiken. Den kombinerade effekten av rasism och kön, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könskarakteristika, socioekonomisk status, migrationsbakgrund och andra grunder förbises alltjämt, vilket innebär att många offer står utan tillräckligt skydd, stöd eller tillgång till effektiva rättsmedel.

BH. Undersökningar som nyligen genomförts av EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) bland svarta människor, judar, muslimer och hbtqi+-personer i EU visar att dessa grupper fortfarande i stor utsträckning utsätts för hat och diskriminering i EU, vilket avspeglar en systemisk rasdiskriminering. Rädsla, missuppfattningar och ”andrafiering” underblåser diskriminering och intolerans[34]. ECRI har uttryckt oro över främlingsfientliga, homofobiska och transfobiska uttalanden, bland annat från politiker och offentliga tjänstemän. Alla människor i EU har samma rätt att bli fullvärdiga och aktiva samhällsmedborgare och behandlas lika.

BI. Den senaste tidens lagstiftningsmässiga och institutionella reformer i vissa medlemsstater ger upphov till allvarliga betänkligheter när det gäller efterlevnaden av den grundläggande rätten till en rättvis rättegång och till en oavhängig och opartisk domstol, i enlighet med artikel 47 i stadgan. Rättsväsendets oberoende är en oumbärlig del av rättsstatsprincipen och en förutsättning för ett effektivt skydd av alla andra grundläggande rättigheter. Internationella juristkommissionen har betonat att domstolsråd måste förbli oberoende av parlamentariskt inflytande och inflytande från den verkställande makten.

BJ. Den ungerska lagen om skydd av den lokala identiteten, som trädde i kraft den 1 juli 2025, ger kommunala myndigheter befogenhet att begränsa uppehållsrätten på grundval av godtyckliga kriterier såsom utbildningsnivå, språkkunskaper och bevis på anställning. Sådana åtgärder riskerar att institutionalisera rassegregeringen när det gäller bostäder och i oproportionerlig grad påverka romerna, vilket ger upphov till allvarliga betänkligheter avseende efterlevnaden av EU-rätten och de grundläggande rättigheterna.

BK. Romerna utsätts fortfarande för systematisk diskriminering, segregering, social utestängning och polisvåld[35]. FRA:s rapporter visar på betydande brister i genomförandet av EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och delaktighet, och belyser att det är osannolikt att målen för 2030 kommer att uppnås[36]. Tvångsavhysningar av romer har nyligen lett till fördrivning av över

---

34 EU:s byrå för grundläggande rättigheter, rapporten om grundläggande rättigheter 2025.

35 https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/the-unheard-12-million.

36 EU:s byrå för grundläggande rättigheter, *Rights of Roma and Travellers in 13 European countries – Perspectives from the Roma Survey 2024*.

hundratals personer, däribland barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter har manat till genomförande av Europadomstolens domar om romernas rättigheter[37].

BL. Personer med funktionsnedsättning som bor i EU utsätts fortfarande för trakasserier och flerfaldiga och intersektionella former av diskriminering på alla områden i livet, bland annat nekande av skälig anpassning, socioekonomiska nackdelar, social isolering, könsrelaterat våld, såsom tvångssteriliseringar, bristande tillgång till samhällstjänster, bostäder av låg kvalitet, institutionalisering, otillräcklig hälso- och sjukvård samt nekad möjlighet att bidra till och aktivt delta i samhället.

BM. EU och de medlemsstater som ännu inte har ratificerat det fakultativa protokollet bör göra detta utan dröjsmål.

BN. ECRI har uppmanat regeringarna att aktivt främja inkludering av migranter och bekämpa all diskriminering av dem[38]. Det förekommer fortfarande rasism och rasdiskriminering, bland annat på migrations- och asylområdet. Rasifierade migranter får i oproportionerlig grad sina rättigheter kränkta vid unionens gränser och inom asyl- och mottagningssystemen. Det saknas uttryckliga skyddsåtgärder mot rasism.

BO. Situationen för intersexpersoner i EU är fortfarande i stor utsträckning okänd för allmänheten i EU. I april 2024 stödde flera av Europarådets medlemsstater FN:s människorättsråds första resolution om bekämpning av diskriminering, våld och skadliga metoder mot intersexpersoner.

BP. De flesta medlemsstater har inte i tillräcklig utsträckning genomfört direktivet om likabehandling oavsett ras. Rådets rambeslut 2008/913/RIF om rasism och främlingsfientlighet har inte införlivats fullt ut eller korrekt av vissa medlemsstater. Det krävs mer kraftfulla insatser för att bekämpa strukturell rasism, bland annat effekterna av våldsbejakande högerextremistiska narrativ i samhällsdebatten[39], och för att säkerställa att medlemsstaterna följer EU:s lagstiftning mot diskriminering.

BQ. Tillgången till rättslig prövning för offer för rasistiska hatbrott och andra former av hatbrott och diskriminering är fortfarande mycket

---

37 https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/greece-should-ensure-that-roma-have-access-to-adequate-housing-and-are-not-subject-to-discriminatory-treatment-or-violence-by-law-enforcement-authorities.

38 https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/-/ecri-s-recommendations-on-integration-and-inclusion-of-migrants-new-factsheet.

39 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024DC0419.

begränsad i flera medlemsstater på grund av otillräckliga stödtjänster, hinder för erkännande av rasistiska och hatiska motiv samt bristande efterlevnad av lagstiftningen mot diskriminering. Följaktligen fortsätter rasifierade grupper och andra marginaliserade grupper att få sina rättigheter kränkta utan tillgång till effektiva rättsmedel.

BR. Flera medlemsstater har konsekvent ignorerat Europadomstolens domar.

BS. I artikel 151 i EUF-fördraget hänvisas till de grundläggande sociala rättigheter som anges i den europeiska sociala stadgan. Den socioekonomiska ojämlikheten, inklusive fattigdomen och det sociala utanförskapet, ökar i hela EU, vilket är oroväckande. Ojämlikheten är fortfarande djupt rasbetingad, med ihållande och strukturella skillnader i tillgången till utbildning, hälso- och sjukvård, bostäder, sysselsättning och förmögenhetsackumulering, som även fortsättningsvis utesluter rasifierade grupper från lika deltagande i samhället och vidmakthåller generationsöverskridande cykler av fattigdom och marginalisering. Både ojämlikheten i fråga om bostäder och antalet hemlösa har ökat i oroväckande takt i flera medlemsstater[40].

BT. Kommissionen bör undersöka vilka åtgärder som krävs för att EU ska kunna ansluta sig till den europeiska sociala stadgan.

BU. Europarådet och dess medlemsstater har lagt fram förslag om att anta ett protokoll till den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, inbegripet rätten till en ren, hälsosam och hållbar miljö.

BV. I sin dom i målet KlimaSeniorinnen mot Schweiz medgav Europadomstolen att staters underlåtenhet att vidta lämpliga åtgärder mot klimatförändringarna kan utgöra en kränkning av rätten till respekt för privatliv och familjeliv enligt artikel 8 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. I domen betonas att det är nödvändigt att snarast tillhandahålla en verkställbar rätt till en ren, hälsosam och hållbar miljö inom ramen för den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och därigenom säkerställa konsekvens, förutsebarhet och skydd för allmänheten.

BW. Vissa medlemsstater har offentliggjort en skrivelse om tolkningen av de grundläggande rättigheterna inom ramen för den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

BX. Europeiska människorättsstandarder är de rättigheter, principer och

---

40 https://pace.coe.int/en/files/3%204542/html.

skyldigheter som fastställs i EU:s fördrag, konventioner och lagstiftning och som återspeglar en gemensam förståelse av minimiskyddsnivåer. Internationella människorättsstandarder är de miniminormer för skydd av de mänskliga rättigheterna som formellt har godkänts av världssamfundet genom universella fördrag, internationell sedvanerätt och universellt accepterade principer. Sådana standarder är bindande eller vägledande för staterna när det gäller hur de behandlar enskilda individer.

Grundläggande rättigheter i fara

1. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att respektera och främja EU:s värden, som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget. Parlamentet uppmanar vidare med kraft kommissionen att fullgöra sina skyldigheter, såsom att systematiskt genomföra grundliga konsekvensbedömningar avseende grundläggande rättigheter när den utarbetar och lägger fram ett lagstiftningsförslag, att vid behov inleda överträdelseförfaranden och att använda påskyndade förfaranden endast när det är absolut nödvändigt.

2. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att stärka årsrapporterna om tillämpningen av stadgan genom att ge en EU-övergripande översikt över tillämpningen, inklusive en bedömning av efterlevnaden av bestämmelserna i stadgan, riktade rekommendationer till medlemsstaterna och en tydligare uppföljning av identifierade utmaningar för de grundläggande rättigheterna.

3. Europaparlamentet uttrycker oro över att olika nationella tolkningar leder till otillräcklig tillämpning av vissa bestämmelser i stadgan, vilket lyfts fram i FRA:s rapport om de grundläggande rättigheterna 2025. Parlamentet uppmanar kommissionen att vidta effektiva åtgärder för att säkerställa en fullständig och enhetlig tillämpning av stadgan i hela EU och uppmanar de medlemsstater som ännu inte har utsett nationella kontaktpunkter att göra detta för att säkerställa att nationell lagstiftning och politik och EU-finansierade projekt är helt i överensstämmelse med stadgan. Parlamentet anser att EU-institutionerna tydligare bör fördöma kränkningar av de grundläggande rättigheterna och uppmana medlemsstaterna att vidta nödvändiga åtgärder för att åtgärda dem. Parlamentet efterlyser bättre kampanjer för att öka medvetenheten på EU-nivå och nationell nivå, även i samarbete med FRA, i syfte att göra det möjligt för enskilda personer att till fullo förstå och utöva sina rättigheter.

4. Europaparlamentet lovordar den roll som FRA spelar när det gäller att övervaka situationen för de grundläggande rättigheterna i EU, stödja beslutsfattarna genom förmedling av data, analyser och rådgivning och se till att de grundläggande rättigheterna respekteras och främjas i EU:s befintliga och framtida lagstiftning

och politik. Parlamentet betonar hur viktigt det är att förse FRA med mer personalresurser och ekonomiska resurser så att byrån effektivt och fullt ut kan utföra de uppgifter den anförtrotts.

5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta att öka effektiviteten och samstämmigheten i befintliga instrument, inklusive övervaknings- och utvärderingsmekanismer. Parlamentet erkänner den avgörande roll som de övergripande nödvändiga villkoren i förordningen om gemensamma bestämmelser[41] spelar för att säkerställa en systematisk tillämpning av stadgan och anpassningen av unionens program både till stadgan och till EU:s värden enligt artikel 2 i EU-fördraget. Parlamentet understryker behovet av att säkerställa ökad transparens och ökat deltagande av berörda parter.

Demokrati under press

6. Europaparlamentet upprepar att demokratisk tillbakagång, angrepp på rättsväsendets oberoende och hot mot det medborgerliga utrymmet inte är isolerade incidenter utan en del av en systemisk urholkning av rättsstatsprincipen i flera medlemsstater, vilket bekräftas i FRA:s rapport om grundläggande rättigheter 2025 och kommissionens rapport om rättsstatsprincipen 2025. Parlamentet betonar att dessa trender undergräver det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna och en väl fungerande inre marknad.

7. Europaparlamentet noterar med oro den utveckling som dokumenterats av FRA och Europarådet, dvs. den ökande politiska inblandningen i rättsväsendet, trakasserierna av domare och åklagare och användningen av disciplinära förfaranden för att tysta oberoende röster från rättsväsendet. Parlamentet påminner om att partiella eller symboliska reformer i flera medlemsstater såsom Ungern inte kan ersätta verklig efterlevnad av principen om rättsväsendets oberoende, effektiva garantier mot korruption och respekt för det civila samhället. Parlamentet understryker att dessa inslag är nära kopplade till skyddet av de grundläggande rättigheterna, inbegripet rätten till ett effektivt rättsmedel, likhet inför lagen och tillgång till rättslig prövning, i enlighet med artiklarna 20 och 47 i stadgan.

8. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till kommissionen och rådet att omedelbart inleda förhandlingar med parlamentet om en

---

41 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

EU-mekanism för demokrati, rättsstatlighet och grundläggande rättigheter i form av ett interinstitutionellt avtal som omfattar alla unionens värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget, inbegripet en permanent politisk cykel bland EU-institutionerna som integrerar alla befintliga verktyg, även förfarandet i artikel 7 i EU-fördraget, ramen och rapporten om rättsstatsprincipen, förordningen om villkorlighet i samband med rättsstatsprincipen, förordningen om gemensamma bestämmelser och överträdelseförfarandena, i en enda, verkställbar ram.

9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att systematiskt utnyttja och strikt genomdriva förordningen om villkorlighet i samband med rättsstatsprincipen och säkerställa att EU-medel inte bidrar till kränkningar av värdena i artikel 2 i EU-fördraget.

10. Europaparlamentet uppmanar EU-institutionerna att inleda en dialog med Europarådet och de nationella regeringarna för att säkerställa att skyddet av de grundläggande mänskliga rättigheterna förblir effektivt. Parlamentet påminner om att varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan ska vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter.

11. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna, särskilt de som ännu inte verkställt ett betydande antal domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, att påskynda verkställandet av dem och att inrätta transparenta nationella övervakningsmekanismer för att säkerställa efterlevnad. Parlamentet uppmanar kommissionen och rådet att stärka samarbetet med Europarådet för att främja ett effektivt verkställande av dessa domar.

12. Europaparlamentet uttrycker djup oro över Ungerns fortsatta systematiska överträdelser av värdena i artikel 2 i EU-fördraget, och konstaterar att landet fortfarande sedan 2018 är föremål för förfarandet enligt artikel 7.1 i EU-fördraget utan några konkreta framsteg. Parlamentet betonar att en sådan fortsatt urholkning av demokratiska normer och grundläggande rättigheter hotar unionens trovärdighet som en värdegemenskap. Parlamentet beklagar djupt den avsiktliga försvagningen av rättsväsendets oberoende, mediepluralismen och den akademiska friheten samt missbruket av krisbefogenheter och åtgärderna som riktar sig mot det civila samhället och hbtqi+- personer. Parlamentet noterar att kommissionens rapport om rättsstatsprincipen 2025 och FRA:s rapport om grundläggande rättigheter 2025 bekräftar en ytterligare försämring av kontroller och motvikter samt utbredd korruption och bristande efterlevnad av EU-domstolens och Europadomstolens domar. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att inleda förfarandet enligt artikel 7.2 i EU-fördraget. Parlamentet uppmanar rådet att anta landsspecifika

rekommendationer, med tydliga tidsplaner och mätbara riktmärken.

13. Europaparlamentet påminner om att användningen av diskretionära befogenheter bör kontrolleras genom rättsliga eller andra oberoende granskningar. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att inrätta mekanismer för att förhindra, korrigera och beivra missbruk av diskretionära befogenheter, och att ange ordentliga skäl för sina beslut, särskilt när de påverkar enskilda personers rättigheter.

14. Europaparlamentet påminner om att det i FN:s standarder för brottsbekämpning fastställs att brottsbekämpande myndigheter först ska försöka använda icke-våldsamma medel[42]. Parlamentet uppmanar i detta avseende medlemsstaterna att följa FN:s standarder för brottsbekämpning. Parlamentet påminner om att de brottsbekämpande myndigheterna är fullt ansvariga för fullgörandet av sina uppgifter. Parlamentet understryker hur viktigt det är att säkerställa att utredningar av påstådda fall av övervåld och diskriminerande behandling från brottsbekämpande myndigheters sida är transparenta, oberoende och ändamålsenliga. Parlamentet uppmanar kommissionen att införa EU-omfattande riktlinjer för urval, testning och provning av vapen som används av brottsbekämpande myndigheter, på grundval av FN:s normer, rekommendationer och vägledande principer. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att samla in uppgifter om all användning av våld och om dess orsaker och konsekvenser.

15. Europaparlamentet är djupt oroat över den ökande korruption som konstaterats i vissa medlemsstater och förekomsten av korruptionsfall som involverar höga tjänstemän och politiker. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att bekämpa korruption och fullt ut följa Grecos rekommendationer, inklusive rekommendationerna i dess femte utvärderingsomgång om personer med höga verkställande funktioner och brottsbekämpande organ, liksom rekommendationerna från andra relevanta internationella och europeiska organ, inbegripet Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo), samt de rekommendationer som härrör från FN:s och Europarådets konventioner mot korruption.

16. Europaparlamentet välkomnar direktivet om bekämpning av korruption och efterlyser säkerställande av ett effektivt, snabbt och ambitiöst genomförande för att stärka kampen mot korruption.

17. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa transparens i de offentliga utgifterna och den politiska finansieringen och att skydda visselblåsare som avslöjar korruption inom offentliga institutioner och den privata sektorn.

---

42 https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/training5Add1en.pdf.

18. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att göra en omfattande bedömning av genomförandet av visselblåsardirektivet, och att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa ett fullständigt och korrekt införlivande av det.

19. Europaparlamentet uttrycker allvarlig oro över försämringen av mediefriheten och journalisters och medieaktörers säkerhet i flera medlemsstater, särskilt dem som rankas lägst i 2025 års internationella pressfrihetsindex. Parlamentet är också mycket oroat över de ökande påtryckningarna på och attackerna mot, och den politiska inblandningen i, det redaktionella oberoendet och den journalistiska integriteten.

20. Europaparlamentet påminner om att mediefrihet och mediepluralism – inbegripet högkvalitativa, hållbart och transparent finansierade och oberoende traditionella och digitala nyhetsmedier, oberoende journalister, faktagranskare och forskare, och starka oberoende public service-medier – är avgörande för ett demokratiskt samhälle, en garanti mot maktmissbruk och ett skydd mot desinformation.

21. Europaparlamentet fördömer de förtryckande strategier som tillämpas av vissa medlemsstaters regeringar, såsom användningen av strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt (munkavleprocesser) och smutskastningskampanjer, det ökande inflytandet från regeringstrogna oligarker, det alltmer koncentrerade medieägandet som kan få en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet i hela EU och den ökade statliga kontrollen över offentliga medier, det civila samhället och akademiska institutioner, vilket alltsammans bidrar till självcensur och en allt sämre mediefrihet och akademisk frihet.

22. Europaparlamentet beklagar djupt att högt uppsatta tjänstemän i vissa medlemsstater i allt högre grad begränsar kommunikationen med viktiga mediekanaler. Parlamentet betonar att sådana åtgärder inskränker mediernas frihet och insyn och kan bidra till spridningen av desinformation i det offentliga rummet. Parlamentet understryker att offentliga tjänstemän har ett särskilt ansvar i sin kommunikation med allmänheten. Parlamentet betonar att offentliga tjänstemäns spridning av desinformation eller offentliga angrepp på journalister är ett växande problem som skapar en gynnsam miljö för propaganda, polarisering, hatretorik och till och med hatbrott. Parlamentet uppmanar med kraft alla offentliga personer att erkänna och upprätthålla sitt ansvar i den offentliga kommunikationen och se till att deras diskurs förblir respektfull, saklig och professionell.

23. Europaparlamentet beklagar djupt systembristerna när det gäller att utreda och lagföra brott mot journalister i flera medlemsstater. Parlamentet understryker det akuta behovet av starkare skyddsåtgärder och robusta rättsliga ramar för att skydda journalister. Parlamentet understryker att underlåtenhet att utreda

och lagföra brott som avslöjats av journalister gör att dessa utsätts för en ökad risk för hot och våld. Parlamentet uppmanar med kraft de nationella myndigheterna att sätta stopp för straffriheten genom grundliga och transparenta utredningar och åtal. Parlamentet hyllar Ján Kuciak, Daphne Caruana Galizia och Giorgos Karaivaz, och erkänner deras viktiga arbete som undersökande journalister. Parlamentet uppmanar de behöriga myndigheterna att se till att rättvisa skipas.

24. Europaparlamentet fördömer skarpt alla former av våld, hot, skrämsel och övervakning mot journalister samt trakasserier och kriminalisering av journalister för deras arbete. Parlamentet begär att förtal ska avkriminaliseras. Parlamentet betonar att kvinnliga journalister är särskilt utsatta och att detta är en källa till oro. Parlamentet betonar att en sådan fientlig miljö för journalistiskt arbete kan leda till självcensur eller avskräcka enskilda personer från att välja journalistiska karriärer.

25. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna samt kandidatländer och potentiella kandidatländer att säkerställa omedelbart skydd och säkerhet för journalister och mediearbetare, även sådana som bekämpar korruption på högsta myndighetsnivå.

26. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att främja fria, oberoende och pluralistiska medier. Parlamentet betonar behovet av att säkerställa ett robust rättsligt skydd för public service-medier som garanterar dem redaktionellt oberoende och en stabil finansiering och skyddar dem mot politisk påverkan och inblandning, så att de kan tjäna allmänintresset på ett effektivt och opartiskt sätt. Parlamentet uppmanar kommissionen att noga övervaka denna utveckling i hela EU och att möta de pågående utmaningarna.

27. Europaparlamentet påminner om flera fall där journalister med unionsmedborgarskap har frihetsberövats på falska grunder när de utövat sitt yrke i länder utanför EU, däribland kandidatländer. Parlamentet uppmanar med eftertryck kommissionen och medlemsstaterna att, i enlighet med kommissionens rekommendation (EU) 2022/758, göra mer för att hjälpa till med frisläppandet av dessa godtyckligt frihetsberövade journalister och deras säkra återvändande. Parlamentet uppmanar kommissionen att ägna särskild uppmärksamhet åt fall av oberättigat frihetsberövande av journalister i kandidatländer, bland annat Turkiet, och åt de rättsliga förfarandena mot den svenska journalisten Joakim Medin.

28. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att säkerställa fullt och korrekt genomförande av den europeiska mediefrihetsförordningen. Parlamentet uppmanar vidare med kraft kommissionen och medlemsstaterna att garantera ett snabbt och korrekt genomförande av direktivet mot munkavleprocesser och att

vidta effektiva åtgärder för att sätta stopp för alla munkavleprocesser i hela EU.

29. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att följa rekommendationen från Europarådets plattform för journalisters säkerhet för att stärka skyddet för journalister i exil, bland annat när det gäller skyddsåtgärder mot missbruk av röda Interpol-meddelanden.

30. Europaparlamentet påminner om att 16 EU-medlemsstater nyligen har åtagit sig att stärka stödet för informationens och oberoende mediers integritet. Parlamentet konstaterar att flera medlemsstater har antagit särskilda handlingsplaner och vidtagit åtgärder för att inrätta särskilda stödstrukturer som främjar journalisters säkerhet.

Skärningspunkten mellan grundläggande rättigheter, demokrati och teknik

31. Europaparlamentet framhåller den växande trenden med valmanipulation i EU av både inhemska och utländska aktörer. Parlamentet uppmanar kommissionen att genomföra regelbundna särskilda analyser av de verktyg som finns och som medlemsstaterna använder för att bekämpa desinformation och utländsk inblandning i samband med valprocesser samt att erkänna att sådana hot undergräver grundläggande rättigheter, inklusive rätten att ta emot och sprida information och rätten till demokratiskt deltagande och fria och rättvisa val.

32. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa att alla åtgärder som vidtas för att skydda EU mot utländsk inblandning och informationsmanipulering inbegriper starka och beslutsamma skyddsåtgärder för de grundläggande rättigheterna, även yttrandefriheten. Parlamentet noterar kommissionens nyligen föreslagna mekanism ”demokratiförsvaret”, och uttrycker sin avsikt att delta konstruktivt i dess fortsatta utveckling.

33. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att bedöma huruvida EU:s restriktiva åtgärder mot flera akademiker, forskare och analytiker är förenliga med proportionalitets- och nödvändighetskraven enligt EU-rätten och artikel 11 i stadgan, och huruvida de är utformade för att minimera deras inverkan på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Parlamentet påminner om att rätten att bli hörd måste garanteras[43].

34. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stärka genomförandet och efterlevnaden av förordningen om

---

43 https://www.ohchr.org/en/press-releases/2026/01/european-union-restrictive-measures-against-academics-negatively-impact.

digitala tjänster, förordningen om artificiell intelligens[44] och förordningen om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam[45], bland annat genom att säkerställa tillräckliga mänskliga och tekniska resurser för att skydda integriteten i framtida val i EU.

35. Europaparlamentet erkänner den digitala teknikens viktiga roll för att främja tillgång till information och demokratiskt deltagande. Parlamentet betonar att sociala medier-plattformars affärsmodell, som bygger på mikromålstyrning, kan stimulera beroendebeteenden och leda till en förstärkning av splittrande innehåll, vilket får allvarliga konsekvenser för de grundläggande rättigheterna, såsom barnets rättigheter, rätten till skydd av personuppgifter, jämlikhet och icke-diskriminering. Parlamentet understryker att sociala medier-plattformar ofta används som ett verktyg för utländsk inblandning och hybridattacker på grund av deras förstärkande effekter på den sociala sammanhållningen och de demokratiska processerna. Parlamentet understryker behovet av att tackla dessa utmaningar som en del av EU:s bredare ekosystem för resiliens.

36. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att stärka riskbedömnings- och riskreduceringsskyldigheterna för mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer och att säkerställa en effektiv uppföljning. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att stå fast vid försöken att undergräva förordningen om digitala tjänster och att fortsätta de pågående utredningarna av stora onlineplattformar.

37. Europaparlamentet framhåller de utmaningar som generativa AI-chattbottar medför, bland annat dessa systems potential att genom sina interaktioner orsaka kognitiv skada. Parlamentet anser att ny teknik, till exempel AI-system, måste styras av principerna om transparens, förklarbarhet, rättvisa och ansvarsskyldighet och av lämpliga skyddsåtgärder i algoritmiska system, såsom genomförandet av oberoende konsekvensbedömningar för att förhindra dem från att förvärra diskrimineringen och befintliga ojämlikheter. Parlamentet delar FN:s generalsekreterares åsikt att algoritmer inte uteslutande bör avgöra vilken information människor får tillgång till, och att teknikföretag bör säkerställa att deras algoritmer och system för innehållsrekommendationer utformas och

---

44 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828 (förordning om artificiell intelligens) (EUT L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

45 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/900 av den 13 mars 2024 om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam, (EUT L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

används på ett sätt som inte undergräver grundläggande rättigheter och demokratiska värden.

38. Europaparlamentet påminner om att det i artikel 27 i förordningen om digitala tjänster står att leverantörer av onlineplattformar i sina allmänna villkor måste ange de huvudparametrar som används i deras rekommendationssystem, alla alternativ som finns tillgängliga för användare för att ändra eller påverka dessa parametrar och en förklaring till varför visst innehåll föreslås för användaren. Parlamentet uppmanar med kraft mellanhänder på nätet att upphöra med metoder som avsiktligt utnyttjar polarisering i vinstsyfte.

39. Europaparlamentet framhåller de negativa effekter som onlineplattformar kan medföra på grundläggande rättigheter och på barns psykiska hälsa. Parlamentet betonar hur viktigt det är att skydda barn online och uppmanar kommissionen att noga övervaka huruvida befintliga rättsliga ramar på ett effektivt sätt kan lösa dessa problem, med särskilt fokus på att se till att barns rättigheter och grundläggande rättigheter blir viktiga aspekter i sådana bedömningar. Parlamentet understryker att den kommande rättsakten om digital rättvisa på ett effektivt sätt måste skydda barn online och tillvarata deras rättigheter. Parlamentet uppmanar vidare kommissionen att säkerställa en hög nivå av integritet, säkerhet och trygghet för barn och att bättre skydda dem från skadligt och olagligt innehåll och från reklam som bygger på profilering.

40. Europaparlamentet välkomnar tillkännagivandet av den första EU-omfattande undersökningen av sociala mediers effekter på välbefinnandet och uppmanar kommissionen att påskynda processen.

41. Europaparlamentet efterlyser större investeringar i mediekunnighet och digital kompetens, som det effektivaste skyddet mot manipulation. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att inkludera mediekunnighet och digital kompetens, medborgarskapsutbildning, europeisk historia, respekt för grundläggande rättigheter, kritiskt tänkande och främjande av allmänhetens deltagande i skolornas och universitetens läroplaner, och att erkänna dem som avgörande faktorer för ett meningsfullt deltagande i det demokratiska livet och ett effektivt utövande av grundläggande rättigheter, inbegripet yttrandefrihet och rätten att få information. Parlamentet betonar behovet av att arbeta parallellt för att öka medvetenheten om hur man kan bekämpa desinformation och främja digital kompetens. Parlamentet efterlyser en samordnad EU-strategi för mediekunnighet och digital kompetens med projekt som ger konkreta resultat och som har en betydande genomslagskraft i hela unionen.

42. Europaparlamentet beklagar djupt underrättelsetjänsternas ökande statliga övervakning av oberoende medieföretag och journalister. Parlamentet fördömer skarpt vissa regeringars försök att framställa

oberoende medier och journalister som drivkrafter för radikalisering eller att begränsa deras arbete genom att beteckna dem som hot mot samhället eller den nationella säkerheten.

43. Europaparlamentet upprepar att övervakningen måste genomföras i enlighet med lagen, tjäna ett legitimt syfte och vara nödvändig och proportionerlig med tanke på det hot den utgör mot grundläggande rättigheter och demokrati. Parlamentet beklagar att vissa medlemsstaters regelverk inte ger ett exakt, effektivt och heltäckande skydd för godkännande och verkställande av övervakningsåtgärder och för eventuella prövningsmekanismer mot dessa åtgärder. Parlamentet understryker att alla övervakningsåtgärder måste bli föremål för lämplig rättslig prövning och effektiv tillsyn. Parlamentet är oroat över nya fall av omotiverat åberopande av nationell säkerhet för att motivera utbyggnaden och användningen av spionprogram och för att säkerställa absolut hemlighetsmakeri och brist på ansvarsskyldighet. Parlamentet välkomnar kommissionens uttalande, i linje med EU-domstolens rättspraxis, att enbart en hänvisning till den nationella säkerheten inte kan tolkas som en obegränsad undantagsbestämmelse från EU-rätten och bör kräva en tydlig motivering. Parlamentet uppmanar kommissionen att följa upp detta uttalande i fall där det finns tecken på oegentligheter. I ett demokratiskt och transparent samhälle som följer rättsstatsprincipen bör övervakning i den nationella säkerhetens namn snarare vara ett undantag än en regel.

44. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till medlemsstaterna[46] att följa PEGA:s och Venedigkommissionens alla rekommendationer, vilka ger viktig vägledning om hur man säkerställer efterlevnad av grundläggande rättigheter, rättsstatsprincipen och demokratisk tillsyn. Parlamentet betonar behovet av fullständig ansvarsskyldighet och transparens i alla fall av inkräktande övervakning. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att reagera på de växande hot som spionprogramsteknik utgör. Parlamentet efterlyser effektiv rättslig tillsyn för att säkerställa att övervakning aldrig används mot journalister, aktivister eller politiska motståndare,

45. Europaparlamentet begär att EU:s tillträde till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ska slutföras. Parlamentet påminner om att EU-domstolen i sitt yttrande 2/13 identifierade ett antal rättsliga hinder för anslutning, och understryker vikten av att undanröja dessa hinder för att möjliggöra en snabb och framgångsrik EU-anslutning. Parlamentet framhåller att detta steg är avgörande för att EU:s rättsliga ramar ska bringas i överensstämmelse med de högsta normerna för skydd av de mänskliga rättigheterna.

---

46 Särskilt till Grekland, Cypern, Italien, Ungern, Polen och Spanien.

Grundläggande rättigheter vid gränserna och migrationspolitik

46. Europaparlamentet påminner om att den nya rättsliga ramen inom EU:s migrations- och asylpakt fastställer reviderade regler för asylförfaranden, gränsförvaltning och solidaritet. Parlamentet understryker att dess effektiva genomförande kräver full respekt för de grundläggande rättigheterna. Parlamentet betonar att respekten för de grundläggande rättigheterna måste fortsätta att övervakas noga.

47. Europaparlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna, särskilt deras behöriga myndigheter, att i sin migrationspolitik uppfylla internationella skyldigheter och åtaganden i fråga om mänskliga rättigheter, främja snabba utredningar, noga övervaka hur denna politik påverkar de grundläggande rättigheterna, både inom befintliga rättsliga ramar och vid utarbetandet av framtida lagstiftning, och avstå från att bedriva en migrationspolitik som förvärrar ojämlikheten och utestängningen. Parlamentet uppmuntrar EU och medlemsstaterna att ta hänsyn till utsatta gruppers situation och särskilda behov. Parlamentet efterlyser inrättandet av en mekanism för att övervaka efterlevnaden av dessa skyldigheter.

48. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att snabbt genomföra migrations- och asylpakten fullt ut. Parlamentet framhåller vikten av att tidsfristen för genomförandet respekteras. Parlamentet noterar bekymrat att vissa medlemsstater inte är förberedda på att hålla tidsfristen för genomförande, bland annat när det gäller bestämmelserna om grundläggande rättigheter, och uppmuntrar till fortsatt stöd och samarbete för att säkerställa ett fullständigt genomförande. Parlamentet betonar att det i internationell rätt erkänns att det är lagligt att söka asyl och att en asylsökande därför inte godtyckligt kan hållas häktad enbart för att han eller hon är asylsökande. Parlamentet påminner om att förvar av asylsökande måste vara en sista utväg om mindre ingripande alternativa åtgärder inte kan tillämpas effektivt. Parlamentet betonar att förvar av asylsökande måste ske i undantagsfall, vara nödvändigt och proportionerligt och endast får beslutas på grundval av en individuell bedömning av de specifika skäl som anges i EU-lagstiftningen.

49. Europaparlamentet fördömer skarpt kränkningar av de grundläggande rättigheterna vid gränserna, misshandel och användning av våld av nationella myndigheter såsom brottsbekämpande myndigheter och gränsvakter. Parlamentet noterar att sådana metoder ofta inte rapporteras och inte utreds. Parlamentet noterar dessutom att flera medlemsstater fortfarande har ett stort operativt tryck vid sina yttre gränser. Parlamentet understryker att dessa utmaningar kräver samordnade europeiska insatser med bland annat effektiva och ändamålsenliga förfaranden, i full överensstämmelse med gällande ramar på EU-nivå och

internationell nivå.

50. Europaparlamentet upprepar skyldigheten enligt internationell havsrätt att bistå personer i nöd, och uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att inrätta permanenta och samordnade sök- och räddningsinsatser med snabba landsättningar. Parlamentet uppmanar vidare medlemsstaterna att vidta alla tänkbara åtgärder för att undsätta de människor som riskerar livet till havs. Parlamentet begär dessutom att det säkerställs att sök- och räddningsinsatser kan genomföras i enlighet med EU-rätten och internationell rätt och att dessa insatser, när så är möjligt, samordnas mellan relevanta aktörer, även medlemsstaternas myndigheter, relevanta EU-byråer och relevanta icke-statliga aktörer.

51. Europaparlamentet påminner om att artikel 46 i förordningen om Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån[47] kan aktiveras i händelse av potentiella kränkningar av de grundläggande rättigheterna. Parlamentet uppmanar byrån att proaktivt och fullt ut utnyttja alla verktyg som står till dess förfogande, särskilt möjligheten att aktivera artikel 46 i händelse av potentiella kränkningar av de grundläggande rättigheterna.

52. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att vederbörligen beakta de rekommendationer som utfärdats av Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter i dennes rapport *Protecting the Defenders: Ending repression of human rights defenders assisting refugees, asylum seekers and migrants in Europe*[48]. Parlamentet betonar hur viktigt det är att upprätthålla en offentlig debatt baserad på respekt för människans värdighet, samtidigt som man understryker vikten av en faktabaserad och ansvarsfull offentlig debatt om migration och asyl. Parlamentet fördömer skarpt den återkommande fientliga retoriken mot flyktingar och migranter.

Könsrelaterat våld, kvinnors rättigheter och hbtqi+-personers rättigheter

53. Europaparlamentet fördömer skarpt tillbakagången när det gäller kvinnors och hbtqi+-personers rättigheter i flera medlemsstater. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att skydda och främja jämställdheten och de grundläggande rättigheterna, bland annat genom att ta itu med desinformation och

---

47 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 (EUT L 295, 14.11.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

48 https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c.

organiserade kampanjer som syftar till att begränsa dessa rättigheter, och att vidta de åtgärder som krävs för att främja en jämn könsfördelning.

54. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att vidta nödvändiga åtgärder för att bekämpa genus- och rättighetsfientliga rörelser, däribland hbtqi+-fientliga rörelser, och att genomföra djupgående forskning, övervakning och analys av effekterna av dessa rörelser för att få en tydligare förståelse av deras verksamhet, samordning och finansieringsstrategier. Parlamentet betonar att en sådan förståelse är avgörande för att skydda ett inkluderande och tolerant Europa som bygger på de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget.

55. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att i den nya fleråriga budgetramen se till att inga EU-medel kommer att göras tillgängliga för genus- och rättighetsfientliga grupper som strävar efter att bromsa framstegen när det gäller kvinnors rättigheter och hbtqi+-personers rättigheter, och inte heller för någon grupp eller något projekt som inte respekterar EU:s värden och de grundläggande rättigheter som anges i stadgan. Parlamentet uppmanar vidare med kraft kommissionen att noga övervaka genomförandet i medlemsstaterna av medel inom ramen för delad förvaltning som syftar till att främja jämställdhet och stödja det civila samhället, inklusive icke-statliga kvinnoorganisationer, för att säkerställa att ansökningsomgångar för att erhålla sådana medel inte avsiktligt pausas eller hålls inne.

56. Europaparlamentet uttrycker allvarlig oro över de intensifierade attackerna mot hbtqi+-personer och deras grundläggande rättigheter i vissa medlemsstater. Parlamentet betonar att dessa attacker kränker rätten till icke-diskriminering, rätten till likhet inför lagen och rätten till lika skydd inför lagen utan diskriminering. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att bekämpa alla former av våld mot och diskriminering av hbtqi+-personer och att komma till rätta med de skillnader i skydd som är en följd av inkonsekvent genomförande av skyddsåtgärder i medlemsstaterna. Parlamentet välkomnar den nya jämlikhetsstrategin för hbtqi+-personer 2026–2030 och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se till att den genomförs snabbt. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att förnya eller anta nya nationella handlingsplaner eller strategier för hbtqi+-personer för att komplettera EU-initiativ med effektiva nationella åtgärder.

57. Europaparlamentet understryker att avsaknaden av förfaranden för erkännande av juridiskt kön utgör en kränkning av de grundläggande rättigheterna. Parlamentet fördömer omvändelseterapi, såsom metoder som syftar till att ändra, förtrycka eller undertrycka en persons sexuella läggning, könsidentitet och/eller könsuttryck, som en kränkning av de grundläggande rättigheterna, och uppmanar med

kraft kommissionen att motverka denna företeelse genom konkreta åtgärder. I detta sammanhang uppmanas kommissionen vidare med kraft att lägga fram ett förslag till rättsakt om ett EU-förbud mot omvändelseterapi i alla medlemsstater, som en uppföljning av det europeiska medborgarinitiativet ”Förbjud omvändelseterapi i Europeiska unionen”.

58. Europaparlamentet är djupt oroat över de diskriminerande åtgärder som införts i vissa medlemsstater under förevändning att bekämpa ”hbtqi+-propaganda” och som bidrar till en oroväckande ökning av hatbrott och hatpropaganda som riktar sig mot hbtqi+-personer. Parlamentet framhåller de negativa konsekvenserna av sådana åtgärder på yttrande- och mötesfriheten. Parlamentet betonar att dessa åtgärder uppmuntrar till diskriminering och strider mot EU-rätten. Parlamentet betonar vikten av hbtqi+-personers rätt till självbestämmande och relevant rättspraxis i detta avseende.

59. Europaparlamentet uppmanar samtliga medlemsstater att skydda hbtqi+-personers rättigheter i enlighet med EU-rätten, stadgan och EU-domstolens och Europadomstolens rättspraxis. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att åtgärda den ihållande underlåtenheten att genomföra EU-domstolens domar om hbtqi+-personers grundläggande rättigheter med hjälp av alla de mekanismer som står till dess förfogande.

60. Europaparlamentet påminner om att det alltjämt finns rättsliga hinder för erkännande av samkönade partnerskap, föräldraskap och äktenskap över gränserna i flera medlemsstater. Parlamentet varnar för att sådana metoder hindrar hbtqi+-familjers fria rörlighet inom EU, strider mot rättsstatens principer om icke-diskriminering inför lagen och understryker bristen på enhetligt skydd för hbtqi+-personer i alla medlemsstater. Parlamentet uppmanar de medlemsstater som ännu inte har infört ett rättsligt erkännande av samkönade partnerskap att göra detta. Parlamentet uppmanar kommissionen att omarbeta direktiv 2004/38/EG[49] för att inkludera ett uttryckligt gränsöverskridande erkännande av rätten till privatliv och familjeliv. Parlamentet betonar att alla barn är lika inför lagen och att medlemsstaterna måste agera för barnets bästa.

61. Europaparlamentet påminner om sitt mandat när det gäller förordningen om föräldraskap, som stöder erkännandet av föräldraskap i hela EU oavsett typ av familj. Parlamentet uppmanar

---

49 Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj).

medlemsstaterna att snabbt anta förordningen om föräldraskap för att skapa ett tydligt rättsläge för föräldrar och barn i hela EU, och att säkerställa att föräldraskap som fastställts av en EU-medlemsstat automatiskt erkänns i hela EU. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att säkerställa full respekt för den fria rörligheten för personer, barnets rättigheter, rätten till bosättning och familjeåterförening inom EU, så att alla medborgare kan åtnjuta lika rättigheter och utöva dem fullt ut.

62. Europaparlamentet välkomnar EU:s färdplan för kvinnors rättigheter och den bifogade förklaringen om principer för ett jämställt samhälle. Parlamentet beklagar dock bristen på starka finansiella åtaganden. Parlamentet är bekymrat över den otillräckliga ambitionsnivån för att skydda och främja jämlikhetsunionen.

63. Europaparlamentet understryker att könsrelaterat våld, både online och offline, utgör en allvarlig och omfattande lagöverträdelse och en kränkning av de grundläggande rättigheterna och principen om likhet inför lagen. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att vidta åtgärder mot alla former av könsrelaterat våld, både online och offline.

64. Europaparlamentet är oroat över att formerna och mönstren för könsrelaterat nätvåld fortsätter att utvecklas. Parlamentet understryker att delning av intimt material och hatpropaganda utan samtycke är några av de vanligaste formerna av nätvåld. Parlamentet betonar behovet av att utveckla åtgärder för att hantera och motverka framväxten av kvinnofientliga värderingar när det gäller jämställdhet och kvinnors rättigheter. Parlamentet betonar behovet av en djupare förståelse av incelfenomenet och ideologin bakom det, och framhåller vikten av förebyggande genom mer aktiva strategier för att motverka detta fenomen och de narrativ som hänger samman med det.

65. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att motverka den allt större potentiella skada och hämmande verkan som ny teknik, inklusive artificiell intelligens, kan ha på offren, och att införa förebyggande och stödjande åtgärder. Parlamentet uppmanar vidare med kraft kommissionen att vidta åtgärder mot det utbredda våld på nätet som riktas mot kvinnor och som har blivit ett allt större hinder för kvinnors deltagande i det offentliga livet och för lika representation. Parlamentet uppmanar i detta avseende med kraft kommissionen och medlemsstaterna att fullt ut och korrekt genomföra relevant lagstiftning, särskilt direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära

relationer[50] och förordningen om digitala tjänster.

66. Europaparlamentet beklagar djupt och fördömer spridningen av hatbrott och hatpropaganda, även på sociala medier. Parlamentet understryker att denna spridning är ett allvarligt hot mot demokratin, rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna. Parlamentet uppmärksammar och fördömer skarpt riskerna för den demokratiska debatten och de grundläggande rättigheterna när yttrande- och informationsfriheten utnyttjas av antidemokratiska rörelser och politiker för att legitimera hatpropaganda, desinformation och hot mot journalister och minoriteter. Parlamentet understryker att yttrandefriheten måste utövas inom ramen för lagen och i överensstämmelse med artikel 11 i stadgan och att den inte kan användas som förevändning för att underminera demokratin och de grundläggande rättigheterna.

67. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att vidta de åtgärder som krävs för att bekämpa hatpropaganda och hatbrott, både offline och online, särskilt när sådana beteenden kan trappas upp till våld, även könsrelaterat våld. Parlamentet betonar vidare hur viktigt det är att införa EU-lagstiftning för att bekämpa hatbrott och hatpropaganda, bland annat på grunder som könsidentitet och sexuell läggning. Parlamentet uppmuntrar kommissionen att följa upp jämlikhetsstrategin för hbtqi+-personer 2026–2030. Parlamentet välkomnar kommissionens initiativ att utvidga förteckningen över EU-brott i artikel 83.1 i EUF-fördraget till att omfatta hatpropaganda och hatbrott, vilket understryker behovet av att se till att det finns kraftfulla straffrättsliga åtgärder inom EU i detta avseende.

68. Europaparlamentet uppmanar med kraft rådet att utvidga den nuvarande förteckningen över ”EU-brott” enligt artikel 83.1 i EUF-fördraget till att omfatta hatpropaganda och hatbrott. Parlamentet uppmanar rådet att aktivera övergångsklausulen i detta avseende. Parlamentet uppmanar kommissionen att vara beredd att inleda den andra etappen av förfarandet och föreslå ett direktiv som syftar till att bekämpa hatpropaganda och hatbrott både offline och online, och att ta hänsyn till parlamentets ståndpunkt i detta avseende[51].

69. Europaparlamentet betonar att avsaknad av eller nekad tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, inklusive säker och laglig abort, är en form av könsrelaterat våld och kränkning av de mänskliga och grundläggande rättigheterna. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att aktivt arbeta för att säkerställa bred

---

50 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1385 av den 14 maj 2024 om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer[50] (EUT L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

51 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0044_SV.html.

tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Parlamentet upprepar sitt krav på att aborträtten ska ingå i stadgan.

70. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att säkerställa en ordentlig uppföljning av det europeiska medborgarinitiativet ”My Voice My Choice: For Safe And Accessible Abortion” och att lägga fram ett förslag om en finansiell mekanism för att stödja medlemsstater som är villiga att tillhandahålla säkra tjänster för sexuell och reproduktiv hälsa och sjukvård, inklusive säker och laglig abort, för dem i EU som fortfarande saknar tillgång till sådana tjänster.

71. Europaparlamentet betonar att det fortfarande inte finns någon EU-definition av våldtäkt på grund av bristande samtycke. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa att det inte finns något rättsligt eller praktiskt antagande om att samtycke ges om det inte finns något fysiskt motstånd mot det sexuella beteendet, oavsett om förövaren hotar med eller använder fysiskt våld, eller om offret befinner sig i en nära relation med eller är gift med förövaren. Alla medlemsstater som inte redan har gjort det uppmanas vidare med kraft att i sin lagstiftning inbegripa en definition av våldtäkt som baserar sig på avsaknaden av frivilligt samtycke, i överensstämmelse med Istanbulkonventionen och framväxande internationella normer. Kommissionen uppmanas att lägga fram ett förslag till en sådan definition på EU-nivå. Parlamentet upprepar att sexuellt våld, inbegripet våldtäkt, är en allvarlig kränkning av de mänskliga rättigheterna och den mänskliga värdigheten.

72. Europaparlamentet erinrar om den samling dokument som offentliggjorts med koppling till den dömda sexualförbrytaren Jeffrey Epstein, och som visar att otaliga brott har begåtts och att det följaktligen finns en stor grupp dolda förövare. Det är väldokumenterat att Epstein hade ett nätverk som sträckte sig djupt in i Europas maktkorridorer, med bland annat kungligheter, toppdiplomater och politiker. Parlamentet fördömer att det ännu inte har fastställts hur många, och vilka, medlemmar i detta nätverk som kände till eller var inblandade i människohandel, sexuell exploatering av barn, bedrägerier och ekonomisk brottslighet. Parlamentet betonar inte bara att det är djupt oroande att dessa personer fortfarande är på fri fot, utan också att det faktum att fullt ansvar inte utkrävts undergräver rättsstaten och allmänhetens förtroende för demokratiska institutioner. Parlamentet understryker att fall med gränsöverskridande inslag inom EU bör hanteras på EU-nivå. Parlamentet ifrågasätter EU:s förmåga att utreda, förebygga och bekämpa komplexa gränsöverskridande brott som begås av samhällets elit. Kommissionen uppmanas eftertryckligen att omgående ge EU:s expertcentrum för förebyggande av brottslighet (Europol) i uppdrag att tillsammans med Europeiska byrån för bedrägeribekämpning och nationella myndigheter utreda och analysera denna brottsliga verksamhets art samt identifiera dem som

kan ställas till svars.

73. Europaparlamentet uppmanar eftertryckligen medlemsstaterna att formellt erkänna kvinnomord som ett distinkt könsrelaterat brott i den nationella lagstiftningen, att anta och verkställa omfattande strategier för att förebygga och bekämpa det, att säkerställa effektiv utredning och lagföring av alla fall och att tillhandahålla specialiserade skyddade boenden, rådgivning och ersättningsmekanismer för offrens anhöriga.

74. Europaparlamentet fördömer i starkast möjliga ordalag användningen av våldtäkt och andra former av sexuellt våld som ett krigsvapen och påminner om att sådant beteende kan utgöra krigsförbrytelser eller brott mot mänskligheten enligt internationell rätt. Parlamentet begär en förstärkning av de internationella insatserna för att dokumentera dessa brott och betonar vikten av att säkerställa tillgång till säker och laglig abort för offer för sexuellt våld, däribland våldtäktsoffer i samband med krig.

75. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater att ratificera Istanbulkonventionen. Parlamentet uttrycker djup oro över de medlemsstater som ännu inte har ratificerat den och över eventuella utträden ur Istanbulkonventionen. Parlamentet understryker att en sådan utveckling är följden av en utdragen desinformationskampanj om konventionens tillämpningsområde och mål som genomförts av antidemokratiska krafter i hela EU.

Fångar och fängelseförhållanden

76. Europaparlamentet påminner om att förbudet mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling, som fastställs i artikel 4 i stadgan och artikel 3 i Europakonventionen, är absolut och oinskränkbart och gäller fullt ut för alla personer, även dem som är frihetsberövade. Parlamentet uppmanar kraftfullt medlemsstaterna att garantera att Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och de nationella förebyggande mekanismerna kan genomföra obegränsade besök på alla platser för frihetsberövande och att deras rekommendationer genomförs fullt ut.

77. Europaparlamentet noterar med oro att frihetsberövande före rättegång i vissa medlemsstater används i alltför stor utsträckning eller utan tillräcklig motivering. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att se till att frihetsberövande före rättegång endast tillämpas som en sista utväg, i full överensstämmelse med normerna i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och oskuldspresumtionen, och att stärka den rättsliga tillsynen och den regelbundna översynen av beslut om frihetsberövande.

78. Europaparlamentet fördömer skarpt den systematiska överbeläggningen, bristen på medicinsk vård och de olagliga

förlängningarna av frihetsberövandet före rättegång. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa fullständig efterlevnad av Nelson Mandela-reglerna, FN:s konvention mot tortyr och dess fakultativa protokoll samt de europeiska fängelsereglerna genom att förbättra förhållandena vid frihetsberövande i alla fängelser och anta förebyggande och rehabiliterande åtgärder, även i ungdomsfängelser, och genom att komma till rätta med överbeläggningen, säkerställa tillgång till hälso- och sjukvård och psykologiskt stöd samt stärka åtgärderna för förebyggande av självmord. Parlamentet betonar att skyddet av den mänskliga värdigheten är ett mått på samhällets demokratiska styrka.

79. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta sig an allvarliga kränkningar i fängelser, i överensstämmelse med EU:s skyldighet att upprätthålla de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget.

Hot mot civilsamhället

80. Europaparlamentet påminner om att EU:s institutioner enligt artikel 11.2 i EU-fördraget ska föra en öppen, tydlig och strukturerad dialog med organisationer i det civila samhället och de representativa sammanslutningarna. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa effektiva samrådsprocesser i överensstämmelse med standarder för god förvaltning, att främja medborgarnas och civilsamhällesorganisationernas engagemang och faktiska deltagande i beslutsfattandet, även i frågor som rör skydd och främjande av grundläggande rättigheter, och att stödja deras förmåga att delta i EU:s politik, samtidigt som transparens och fullständig efterlevnad av tillämpliga regler säkerställs.

81. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa hållbar, flexibel och tillgänglig finansiering för civilsamhällesorganisationer och tillgång till rättslig prövning.

82. Europaparlamentet välkomnar kommissionens förslag, inom ramen för nästa fleråriga budgetram, om att möjliggöra omfördelning av frysta medel till civilsamhällesorganisationer, och betonar behovet att garantera att en andel av sådana resurser kan stödja organisationer som arbetar för att främja grundläggande rättigheter och andra EU-värden i medlemsstater där medel fortfarande är frysta. Parlamentet understryker den betydelse som programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden har för att skydda och främja de rättigheter och värden som är fastställda i fördragen, stadgan och tillämpliga internationella människorättskonventioner, särskilt genom att stödja civilsamhällesorganisationer och uppmuntra medborgerligt och demokratiskt deltagande i syfte att upprätthålla och vidareutveckla öppna, rättighetsbaserade, demokratiska, jämlika och inkluderande samhällen. Parlamentet

anser att det nya programmet AgoraEU måste upprätthålla åtminstone samma ambitionsnivå som programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden.

83. Europaparlamentet välkomnar kommissionens EU-strategi för det civila samhället. Parlamentet välkomnar vidare att strategin är inriktad på civilsamhällesorganisationer och människorättsförsvarare och att den omfattar åtgärder såsom att stärka ett effektivt och meningsfullt samarbete med det civila samhället, säkerställa ett öppet, säkert och möjliggörande medborgerligt utrymme genom att tillhandahålla stöd och skydd, inklusive en minskning av de administrativa bördorna för civilsamhällesorganisationer på fältet, och stödja civilsamhällesorganisationer med tillräcklig, hållbar och transparent finansiering. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att säkerställa ett fullständigt genomförande av strategin och att systematiskt övervaka situationen för det medborgerliga utrymmet i sina rapporter om rättsstatsprincipen.

84. Europaparlamentet uttrycker djup oro över det fortsatt krympande medborgerliga utrymmet och den ökande förföljelsen av civilsamhällesorganisationer och människorättsförsvarare i flera medlemsstater, särskilt dem som arbetar med antirasism, klimaträttvisa, hbtqi+-rättigheter, kvinnors rättigheter och migration. Parlamentet noterar att dessa grupper utsätts för en rad olika hot, däribland rättsliga och ekonomiska restriktioner, indragen finansiering, smutskastningskampanjer, skrämsel och kriminalisering. Parlamentet beklagar att inskränkningar av mötes-, yttrande- och föreningsfriheten ofta i oproportionerligt hög grad drabbar en viss sak eller grupp.

85. Europaparlamentet betonar att rätten till fredliga sammankomster, förenings- och yttrandefriheten samt friheten för konsten och vetenskapen är grundläggande rättigheter som skyddas av internationell rätt och EU-rätten och är nödvändiga för demokratin. Parlamentet understryker att föreningsfriheten, som garanteras i artikel 12 i stadgan och artikel 11 i Europakonventionen, är en hörnsten i ett demokratiskt samhälle.

86. Europaparlamentet fördömer kriminaliseringen av biståndsarbetare och aktivister. Parlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att se till att humanitärt bistånd till utsatta personer inte kriminaliseras. Parlamentet påminner om att EU:s lagstiftning måste stå i överensstämmelse med europeiska och internationella människorättsnormer, och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att åtgärda situationer där så inte är fallet.

87. Europaparlamentet noterar med oro att flera medlemsstater, kandidatländer och potentiella kandidatländer har infört oproportionerliga åtgärder mot biståndsarbetare och aktivister. Parlamentet fördömer skarpt användningen av ”lagar om utländska

agenter”, som kväver avvikande åsikter, riktar sig mot civilsamhällesorganisationer och begränsar deras verksamhet, vilket får en avkylande effekt på det civila samhället och människorättsförsvarare. Parlamentet fördömer de oproportionerliga åtgärder som vissa medlemsstater vidtagit mot fredliga demonstrationer – till exempel förebyggande förbud, användning av övervåld och frihetsberövande av demonstranter – och som har haft avkylande effekter. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att inte vidta oproportionerliga rättsliga åtgärder mot dem som deltar i fredliga demonstrationer.

88. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att se till att rätten till fredliga sammankomster kan utövas och att avstå från att föreslå eller genomföra åtgärder som skulle kunna ha en så kallad avkylande effekt på det medborgerliga utrymmet. Parlamentet noterar med oro att sådana försök har observerats i somliga medlemsstater, och uppmanar kraftfullt kommissionen och medlemsstaterna att underlätta en sund debatt om alla frågor av allmänt intresse. Parlamentet fördömer all praxis som har en avkylande effekt på fredliga demonstrationer, såsom användning av övervåld, övervakning och rättsliga trakasserier.

89. Europaparlamentet uppmanar vidare kommissionen att inrätta en snabbinsatsmekanism i EU för att stödja hotade civilsamhällesorganisationer och människorättsförsvarare som skyddar och främjar EU:s värden. Kommissionen uppmanas att inrätta ett index för det medborgerliga utrymmet i Europa som ska göra det möjligt att övervaka och årligen rapportera om den gynnsamma miljön för det civila samhället. Parlamentet efterlyser vidare insyn i finansieringen för alla aktörer i EU:s öppenhetsregister.

90. Europaparlamentet uppmanar kraftfullt medlemsstaterna att genomföra kommissionens rekommendation (EU) 2022/758 om skydd för journalister och människorättsförsvarare som deltar i den offentliga debatten[52],

Strukturell rasism och diskriminering

91. Europaparlamentet påminner om att EU-fördragen och stadgan fastställer EU:s mandat och ansvar för att bekämpa diskriminering och främja likabehandling för alla. Parlamentet uppmanar kommissionen att täppa till luckorna i EU:s ram mot diskriminering

---

52 Kommissionens rekommendation (EU) 2022/758 av den 27 april 2022 om skydd för journalister och människorättsförsvarare som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade rättsprocesser och rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt) (EUT L 138, 17.5.2022, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj).

och uppmanar med kraft medlemsstaterna att fullt ut och korrekt genomföra EU:s befintliga lagstiftning mot diskriminering.

92. Europaparlamentet välkomnar kommissionens beslut att återkalla tillbakadragandet av det föreslagna övergripande antidiskrimineringsdirektivet. Parlamentet upprepar sin uppmaning om att utan dröjsmål bryta dödläget i diskussionerna i rådet om uppmanar med kraft medlemsstaterna att ingå en överenskommelse om detta.

93. Europaparlamentet erkänner och fördömer förekomsten av strukturell rasism i EU som underblåses av stereotyper som främjas av offentliga debatter som leder till diskriminering av etniska minoriteter på alla områden i livet. Parlamentet är djupt oroat över individuella, strukturella och institutionella former av rasism och främlingsfientlighet i EU och över den ökande diskrimineringen av araber[53], svarta européer[54], personer av asiatisk härkomst[55], judar[56], muslimer[57] och romer[58]. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att bekämpa diskriminering på alla nivåer.

94. Europaparlamentet betonar behovet att bekämpa alla former av diskriminering inför lagen. Parlamentet uttrycker oro över bristen på framsteg i genomförandet av lagstiftning om jämlikhet och icke-diskriminering i vissa medlemsstater. Parlamentet beklagar att det, trots befintlig EU-lagstiftning såsom direktiv 2000/78/EG om likabehandling[59], fortfarande finns luckor i den rättsliga ramen och i genomförandet och verkställandet, vilket gör att de som har blivit utsatta inte har tillgång till tillräckliga rättsmedel. Parlamentet påminner om att medlemsstaternas rättsliga ramar måste förankra principen om likabehandling i sina rättssystem och säkerställa faktisk tillgång till rättslig prövning för alla enskilda personer. Parlamentet uppmanar kommissionen att ingripa om dessa principer inte respekteras.

95. Europaparlamentet understryker att ett villkor för tillgång till EU-medel bör vara fullständig efterlevnad av grundläggande rättigheter,

---

53 https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2017-eu-midis-ii-main-results_en.pdf.
54 https://fra.europa.eu/en/publication/2026/antisemitism-overview.
55 https://fra.europa.eu/en/publication/2024/being-muslim-eu.
56 https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024.
57 https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=SV&mode=req&dir=&occ=first∂=1&cid=900537.
58 https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024.
59 Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling (EGT L 303, 2.12.2000, s. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

däribland principen om icke-diskriminering, och efterlyser transparent öronmärkning för säkerställande av långsiktigt stöd till civilsamhällesorganisationer med inriktning på mänskliga rättigheter och jämlikhet.

96. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna, särskilt Ungern, att se över alla lagar eller policyer som diskriminerar hbtqi+-personer och regnbågsfamiljer. Parlamentet uppmanar Ungern att se till att nationella konstitutionella och rättsliga ramar inte kan missbrukas till att undergräva EU-rättens företräde eller stigmatisera minoriteter under förevändning av ”nationell identitet”. Parlamentet fördömer skarpt den fortsatta tillämpningen av den så kallade barnskyddslagen i Ungern, som utgör direkt diskriminering i strid med artiklarna 7, 11, 21 och 24 i stadgan[60]. Parlamentet uppmanar kommissionen att snarast bedöma om Ungerns lag om skydd av lokal identitet är förenlig med EU-rätten, särskilt direktivet om likabehandling oavsett ras och stadgan.

97. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att vidta alla nödvändiga åtgärder, bland annat att inleda överträdelseförfaranden, om överträdelser upptäcks. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att den lokala bostads- och bosättningspolitiken fullt ut följer principerna om jämlikhet och icke-diskriminering och inte leder till etnisk eller socioekonomisk segregering.

98. Europaparlamentet understryker att EU-rättens företräde utgör den hörnsten i unionens funktionssätt och i alla medlemsstaters respekt för rättsstatsprincipen som alla medlemsstater förbinder sig till vid anslutningen. Parlamentet uppmanar med kraft alla medlemsstater att följa EU-domstolens och Europadomstolens nuvarande rättspraxis. Parlamentet uppmanar kommissionen att noggrant övervaka medlemsstaternas verkställande av domarna från EU-domstolen och Europadomstolen, med särskild tonvikt vid domar om icke-diskriminering, jämställdhet och minoriteters rättigheter.

99. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram nya ambitiösa strategier för jämställdhet och antirasism för de kommande åren och att även inkludera parlamentets rekommendationer, för att på ett heltäckande sätt motverka diskriminering i alla former och på alla områden i livet. Parlamentet framhåller behovet av att säkerställa en övergripande och samordnad strategi för alla befintliga och kommande strategier, ramar och handlingsplaner för att maximera synergieffekterna och

---

60 https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=SV&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=900537.

säkerställa samstämmighet i genomförandet av dem.

100. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater att anta och fullt ut genomföra nationella handlingsplaner mot rasism eller strategier med ambitiösa standarder, inklusive tydliga mål, tidsfrister och budgetar. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa mekanismer för regelbunden övervakning, i samarbete med det civila samhället.

101. Europaparlamentet understryker att tredjelandsmedborgare i EU måste behandlas på ett icke-diskriminerande sätt. Parlamentet påpekar att tredjelandsmedborgare har rätt att ansöka om internationellt skydd enligt internationell rätt och EU-rätten, bland annat i enlighet med principen om non-refoulement. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att upprätthålla rättsstatens principer och de grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan och genomföra den lagstiftning som antagits av medlagstiftarna. Parlamentet betonar att EU-domstolens och Europadomstolens domar är bindande.

102. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att förbjuda rasprofilering och annan diskriminerande praxis, även vid gränserna, att anslå betydande resurser till inkluderings- och rättighetsbaserade initiativ och att inrätta oberoende mekanismer för övervakning, ansvarsskyldighet och klagomål. Parlamentet uppmanar kommissionen att inrätta bindande konsekvensbedömningar avseende mänskliga rättigheter och jämlikhet för att förhindra algoritmisk diskriminering. Parlamentet uppmanar vidare kommissionen och medlemsstaterna att motverka rasifierade samhällens oproportionerliga exponering för föroreningar, miljöförstöring och klimatrelaterade risker.

103. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att inrätta nationella människorättsinstitutioner, i enlighet med FN:s Parisprinciper, för att garantera deras oberoende och förmåga att utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt och att skapa garantier mot politisk inblandning.

104. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att fullt ut

genomföra direktiv (EU) 2024/1500[61] och direktiv (EU) 2024/1499[62], som fastställer miniminormer för likabehandlingsorgan. Parlamentet efterlyser konkreta åtgärder för att garantera oberoende för likabehandlingsorgan och säkerställa deras effektivitet när det gäller att främja jämlikhet. Parlamentet uppmuntrar till stöd för civilsamhällesorganisationer i utvecklingen och spridningen av utbildningsinitiativ för att främja jämlikhet och säkerställa att de når många och är tillgängliga.

105. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att på ett övergripande sätt vidta effektiva åtgärder mot antisemitism, främlingsfientlighet, rasism, kvinnohat, homofobi, transfobi och alla andra former av fördomar, intolerans, diskriminering eller hatbrott. Parlamentet efterlyser vidare fortsatta insatser på både EU-nivå och nationell nivå för att övervaka, förebygga och lagföra relaterade hatbrott och skydda minoriteter.

106. Europaparlamentet noterar med oro att FRA har uppmätt en rejält ökad förekomst av antisemitism i hela unionen, även online, på offentliga platser och inom lokalsamhällen. Parlamentet betonar att många judar uppger att de inte öppet kan uttrycka sin identitet och fortfarande är oroliga för sin säkerhet. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att stärka mekanismerna för förebyggande, rapportering och stöd till brottsoffer, att påskynda genomförandet av EU:s strategi för bekämpning av antisemitism och säkerställa fullständig efterlevnad av EU-rätten och nationell rätt och att vid behov förbättra utbildnings-, informations- och säkerhetsåtgärderna. Parlamentet fördömer med kraft den ökande antisemitismen i hela EU.

107. Europaparlamentet är oroat över att viss politik som antagits i vissa medlemsstater har lett till diskriminering av vissa grupper, bland annat dem som definieras av ras, hudfärg, etniskt ursprung, språk, religion, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Parlamentet fördömer att effekterna av en sådan politik inbegriper

---

61 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1500 av den 14 maj 2024 om standarder för likabehandlingsorgan på området likabehandling av och lika möjligheter för kvinnor och män i fråga om anställning och yrke och om ändring av direktiv 2006/54/EG och 2010/41/EU (EUT L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

62 Rådets direktiv (EU) 2024/1499 av den 7 maj 2024 om standarder för likabehandlingsorgan på området likabehandling av personer oavsett ras eller etniskt ursprung, likabehandling i fråga om anställning och yrke oavsett personers religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuella läggning, likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster och om ändring av direktiven 2000/43/EG och 2004/113/EG (EUT L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

diskriminerande rättsliga och brottsbekämpande metoder samt avlegitimering – och i vissa fall kriminalisering eller försök till kriminalisering – av politiska, religiösa och andra diskurser. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att avstå från sådana metoder eller från att anta politik och lagstiftning som kan leda till sådana konsekvenser för dessa grupper.

108. Europaparlamentet fördömer skarpt varje form av diskriminering och fientlighet mot religiösa samfund, inklusive islamofobi, och alla andra former av diskriminering och rasism i hela EU, inklusive våldshandlingar, skrämsel, hatpropaganda och visning av hatsymboler på offentliga platser. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och kandidatländerna att se till att medlemmar av alla minoriteter behandlas lika inför lagen.

109. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ta sig an den diskriminering och sociala utestängning som utsatta grupper, däribland romerna, utsätts för, och att säkerställa ett effektivt genomförande av EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och delaktighet. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att genomföra Europadomstolens domar om romers rättigheter, och uppmanar kommissionen att övervaka genomförandet.

110. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att bekämpa diskriminering av personer med funktionsnedsättning och att främja deras fullständiga inkludering och deltagande i samhället. Parlamentet uppmanar vidare EU och medlemsstaterna att följa rekommendationerna i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning för att få ett slut på diskrimineringen av alla personer med funktionsnedsättning och säkerställa deras lika åtnjutande av grundläggande rättigheter och fulla deltagande på alla samhällsområden[63].

111. Europaparlamentet fördömer alla former av våld och tvång mot personer med funktionsnedsättning, särskilt tvångssteriliseringar, som utgör en allvarlig kränkning av människans värdighet och kroppsliga integritet. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att utan undantag kriminalisera tvångssteriliseringar på grundval av funktionsnedsättning eller rättskapacitet och att ge ersättning till överlevande. Parlamentet efterlyser en EU-handlingsplan för jämlikhet och intersektionalitet. Parlamentet kräver att nationella teckenspråk erkänns och inkluderas som en del av EU:s språkliga mångfald.

112. Europaparlamentet efterlyser en förstärkning av EU:s plattform för

---

63 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2FC%2FEUR%2FCO%2F2-3&Lang=en.

personer med funktionsnedsättning som permanent deltagandemekanism för politisk dialog med organisationer för personer med funktionsnedsättning. Parlamentet begär att kommissionen upprätthåller en transparent övervakningsram för EU:s strategi för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030, med årlig offentlig rapportering och meningsfullt deltagande av det civila samhället. Parlamentet betonar att EU-institutionerna måste föregå med gott exempel genom att säkerställa tillgänglighet, inkluderande rekrytering och en betydande ökning av personal med funktionsnedsättning inom EU-förvaltningen. Parlamentet stöder genomförandet av en handlingsplan för personer med funktionsnedsättning i EU:s yttre åtgärder, som säkerställer att EU:s utvecklingsprogram och humanitära program fullt ut integrerar rättigheterna för personer med funktionsnedsättning, i överensstämmelse med artikel 32 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Skydd av sociala och ekonomiska rättigheter och hantering av miljöpåverkan

113. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att EU-medel som är avsedda för att främja social inkludering och förbättra levnadsstandarden – inklusive tillgång till bostad till överkomligt pris, utbildning av god kvalitet, social trygghet och hälso- och sjukvård – används på ett ändamålsenligt och transparent sätt. Parlamentet uttrycker oro över den senaste tidens fall av missbruk av medel.

114. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att stärka övervakningen, revisionen och den direkta involveringen av lokalsamhällena för att garantera att varje euro når sina avsedda mottagare och bidrar till en verklig förbättring av levnadsvillkoren för missgynnade och marginaliserade grupper, även etniska minoriteter och personer som påverkas av den gröna och digitala omställningen. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa respekten för den europeiska sociala stadgan och den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Parlamentet uppmanar kommissionen att noga övervaka genomförandet av dem och att vidta åtgärder i fall av otillräckligt genomförande.

115. Europaparlamentet uttrycker oro över att bostäder behandlas som en handelsvara. Parlamentet efterlyser ökad tillgång till subventionerade och överkomliga bostäder samt antagande av långsiktiga, rättighetsbaserade bostadsstrategier som också är inriktade på att förebygga hemlöshet. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att se till att EU:s kommande handlingsplan för bostäder till överkomliga priser prioriterar tillgänglighet, överkomliga priser och energieffektivitet, och att överväga att inrätta en särskild fond.

116. Europaparlamentet understryker hur viktigt det är att ge tillgång till rättslig prövning och möjliggöra transparens och deltagande i miljöfrågor. Parlamentet begär att åtgärder för att uppnå en hög miljöskyddsnivå och förbättra miljöns kvalitet, i enlighet med artikel 37 i stadgan, integreras i unionens politik. Parlamentet upprepar sitt krav på att rätten till en hälsosam miljö ska erkännas i stadgan. Parlamentet uppmanar med kraft EU och medlemsstaterna att vidta omedelbara åtgärder mot klimatförändringarna. Parlamentet upprepar sin uppmaning till kommissionen att utvidga Eppos mandat till att omfatta miljöbrott.

117. Europaparlamentet påminner om att fattigdom utgör en kränkning av människans värdighet som undergräver ett fullt förverkligande av de grundläggande rättigheterna, som erkänns i stadgan och artikel 9 i EUF-fördraget. Parlamentet betonar att kampen mot fattigdom därför måste vara en central prioritering för EU och alla medlemsstater. Parlamentet efterlyser en integrering av målen för fattigdomsutrotning i relevant EU-politik för ekonomiska och sociala frågor och miljöfrågor genom en integreringsstrategi som är anpassad till den europeiska pelaren för sociala rättigheter och FN:s mål för hållbar utveckling (mål 1). Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att fastställa fattigdomsutrotning som ett övergripande mål i EU:s nästa strategiska cykel och att inrätta tydliga styrnings- och övervakningsmekanismer.

118. Europaparlamentet upprepar att en tillräcklig inkomst är en förutsättning för ett värdigt liv. Som en uppföljning av kommissionens förslag till rådets rekommendation om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering skulle ett EU-direktiv om tillräcklig minimiinkomst kunna bidra till målet att minst halvera fattigdomen i alla medlemsstater senast 2030.

119. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utarbeta en europeisk strategi för fattigdomsbekämpning i syfte att utrota fattigdomen senast 2035, inklusive mätbara delmål. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att inrätta en EU-arbetsgrupp för fattigdomsbekämpning, i syfte att övervaka genomförandet och samordningen av EU:s kommande strategi för fattigdomsbekämpning och spåra flerdimensionell fattigdom och ojämlikhet mellan medlemsstaterna. Parlamentet efterlyser ett strukturerat deltagande av människor som lever i fattigdom och deras representativa organisationer.

120. Europaparlamentet betonar att fattigdomen är förknippad med kön, ålder, funktionsnedsättning, etniskt ursprung, migrationsstatus och landsbygdsrelaterade eller regionala nackdelar. Parlamentet efterlyser riktade åtgärder mot fattigdom. Parlamentet betonar att kampen mot intersektionell fattigdom kräver en kombination av inkomststöd, antidiskrimineringspolitik, sysselsättning av god kvalitet, tjänster till överkomliga priser och åtgärder som ökar

anställbarheten.

121. Europaparlamentet erkänner att ett meningsfullt deltagande av människor som lever i fattigdom är avgörande för den demokratiska legitimiteten och effektiviteten i politiken för fattigdomsbekämpning. Parlamentet efterlyser permanenta strukturer för dialog på EU-nivå och nationell nivå med civilsamhällesorganisationer och arbetsmarknadens parter för att öka delaktigheten i samhället.

Efter 2025

122. Europaparlamentet påminner om att en av pelarna för EU-projektet är människors välbefinnande, och anser att EU – oavsett eventuella geopolitiska, säkerhetsmässiga och socioekonomiska utmaningar – inte kan bortse från sina grundvalar i form av sociala och grundläggande rättigheter. Parlamentet begär att kommissionen tar vederbörlig hänsyn till välbefinnandet för enskilda personer, även de mest utsatta, i all befintlig och kommande EU-politik, och att den inkluderar livsmedels- och hälsosäkerhet i sin politiska säkerhetsagenda.

°

° °

123. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen samt till medlemsstaternas regeringar och parlament.